

UNIVERZITA PARDUBICE

FAKULTA FILOZOFICKÁ

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

2023

Linda Stejskalová

Univerzita Pardubice
Fakulta filozofická

Analýza trávení volného času dětí na ZŠ Letovice
Bakalářská práce

Univerzita Pardubice
Fakulta filozofická
Akademický rok: 2021/2022

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Linda Stejskalová**
Osobní číslo: **H20159**
Studijní program: **B0288A250002 Humanitní studia**
Specializace: **Humanitní studia – Specializace v pedagogických vědách**
Téma práce: **Analýza trávení volného času dětí na ZŠ Letovice**
Téma práce anglicky: **The analysis of leisure time at ZŠ Letovice**
Zadávající katedra: **Katedra věd o výchově**

Zásady pro vypracování

Cílem bakalářské práce je analyzovat trávení volného času dětí, popsat možnosti, které se ve městě Letovice nabízejí a vytvořit mapu trávení volného času dětí.

Teoretická část bakalářské práce se bude zabývat základními pojmy jako volný čas a výchova ve volném čase, popíše funkce, cíle a zařízení volného času pro děti a zaměří se na konkrétní aktivity nabízené v Letovicích.

V praktické části bude zpracován kvantitativní výzkum formou dotazníkového šetření mezi dětmi na ZŠ Letovicích. Cílem je zjistit, jak děti tráví svůj volný čas, (jakou mají představu o trávení volného času, jaká je reálná nabídka pro trávení volného času v Letovicích, které kroužky a aktivity jsou zde nejvíce navštěvované, a které dětem chybí, popř. zda se nějak liší trávení volného času u dívek a chlapců). Na základně všech zjištěných informací bude vytvořena mapa trávení volného času dětí, která může být inspirací pro město či samotné děti a jejich rodiče.

Rozsah pracovní zprávy:
Rozsah grafických prací:
Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

Oficiální stránky města Letovice. *Město Letovice* [online]. [cit. 2022-12-01]. Dostupné z: <https://www.letovice.net/>
GAVORA, Peter. *Výzkumné metody v pedagogice: příručka pro studenty, učitele a výzkumné pracovníky*. Brno: Paido, 1996. ISBN 80-85931-15-X
HÁJEK, Bedřich, Břetislav HOFBAUER a Jiřina PÁVKOVÁ. *Pedagogické ovlivňování volného času: současné trendy*. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-473-1
PÁVKOVÁ, Jiřina. *Pedagogika volného času: [teorie, praxe a perspektivy výchovy mimo vyučování a zařízení volného času]*. 3., aktualiz. vyd. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-423-6
SLEPIČKOVÁ, Irena. *Sport a volný čas*. Praha: Karolinum, 2000. ISBN 80-246-0044-7

Vedoucí bakalářské práce: **Mgr. Adriana Sychrová, Ph.D.**
Katedra věd o výchově

Datum zadání bakalářské práce: **2. května 2022**
Termín odevzdání bakalářské práce: **2. května 2023**

doc. Mgr. Jiří Kubeš, Ph.D. v.r.
děkan

Ing. Jaroslav Myslivec, Ph.D. v.r.
vedoucí katedry

V Pardubicích dne 1. května 2022

Prohlašuji:

Práci s názvem Analýza trávení volného času dětí na ZŠ Letovice jsem vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využil, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byl jsem seznámen s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Beru na vědomí, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, a směrnicí Univerzity Pardubice č. 7/2019 Pravidla pro odevzdávání, zveřejňování a formální úpravu závěrečných prací, ve znění pozdějších dodatků, bude práce zveřejněna prostřednictvím Digitální knihovny Univerzity Pardubice.

V Pardubicích dne 21. 3. 2023

Linda Stejskalová v.r.

Poděkování

Chtěla bych poděkovat vedoucí práce paní Mgr. Adrianě Sychrové, Ph.D., za odborné vedení a cenné rady a připomínky. Dále bych chtěla poděkovat panu Ing. Jaroslavu Myslivcovi, Ph.D., za poskytnuté konzultace. Velké díky patří také panu řediteli ZŠ Letovice, za umožnění provedení výzkumu na této škole. Díky patří i žákům, bez kterých by samotný výzkum nemohl proběhnout. Nakonec bych chtěla poděkovat své rodině a přátelům, kteří mě podporovali v průběhu psaní práce.

ANOTACE

Bakalářská práce se zabývá problematikou trávení volného času dětí na základní škole. Teoretická část práce se věnuje vývojovým obdobím dětí na ZŠ jako je mladší školní věk a pubescence. Dále zde najdeme vymezení základních pojmů jako volný čas, výchova mimo vyučování, výchova ve volném čase, funkce výchovy, zařízení pro volnočasové aktivity. Poslední část teoretické části se zabývá samotným městem Letovice a nabídkami volnočasových aktivit, které jsou zde nabízeny. Praktická část je tvořena kvantitativním výzkumem, který je tvořen formou dotazníkového šetření. Cílem praktické části je zjistit, jak a kde děti tráví svůj volný čas a na základě získaných informací bude vytvořena mapa nejvíce navštěvovaných míst pro trávení volného času, která může být inspirací pro město, děti i rodiče.

KLÍČOVÁ SLOVA

volný čas, děti, základní škola, Letovice, výchova ve volném čase, zařízení pro volný čas

TITLE

The analysis of leisure time at ZŠ Letovice

ANNOTATION

The bachelor's thesis is focused on the issue of how elementary school children spend their free time. The theoretical part talks about the development stages of elementary school children such as younger school-age and adolescence. This study will also be defining some of basic terms such as leisure time, raising children in their leisure time, the functions of raising children and facilities for free-time activities. The last section of the theoretical part will be focused on the town Letovice itself and the options that are available for children's free-time activities. The practical part of the study will include quantitative research using a questionnaire to collect data. The aim of the practical part is to find out how and where do the children like to spend their leisure time. Based on the collected information a map will be created which will show the most common places where children like to spend their free time. This map can be used as an inspiration for the town Letovice, and both children and their parents.

KEYWORDS

Letovice, primary school, children, leisure time, education

OBSAH

SEZNAM TABULEK.....	10
SEZNAM GRAFŮ A OBRÁZKŮ.....	11
SEZNAM ZKRATEK A ZNAČEK.....	12
ÚVOD	13
TEORETICKÁ ČÁST.....	15
1 VOLNÝ ČAS	15
1.1 Co to je volný čas	15
1.2 Pohledy na volný čas	16
1.3 Výchova ve volném čase	17
1.3.1 Funkce výchova ve volném čase	17
1.4 Výchova mimo vyučování.....	18
1.4.1 Funkce výchovy mimo vyučování	18
1.4.2 Zařízení pro výchovu mimo vyučování.....	19
1.5 Zájmová činnost.....	21
2 CHARAKTERISTIKA VÝVOJOVÝCH OBDOBÍ DĚTÍ NA ZÁKLADNÍ ŠKOLE ...	23
2.1 Vstup dětí do školy	23
2.2 Mladší školní věk.....	23
2.3 Období dospívání - pubescence	24
3 LETOVICE A NABÍDKA VOLNOČASOVÝCH AKTIVIT PRO DĚTI.....	26
3.1 O městě Letovice	26
3.2 Nabídky pro trávení volného času v Letovicích	26
3.2.1 Městské kulturní středisko Letovice.....	26
3.2.2 Základní umělecká škola Letovice (ZUŠ).....	27
3.2.3 TJ Sokol Letovice.....	28
3.2.4 Středisko volného času Letokruh	30
PRAKTICKÁ ČÁST.....	33
4 VÝZKUMNÉ ŠETŘENÍ MEZI ŽÁKY ZŠ LETOVICE.....	33
4.1 Popis metodologie	33
4.2 Cíl výzkumu.....	33

4.3	Formulace hypotéz.....	33
4.4	Metoda sběru dat.....	34
4.5	Výběr respondentů.....	34
4.6	Prezentace výsledků.....	35
4.7	Verifikace hypotéz.....	49
4.8	Mapa nejvíce navštěvovaných míst	57
4.9	Závěr výzkumného šetření.....	62
	ZÁVĚR.....	63
	Seznam použitých zdrojů	65
	SEZNAM PŘÍLOH	68
	PŘÍLOHA A: DOTAZNÍK – VOLNÝ ČAS	69

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 - Sportovní kroužky	31
Tabulka 2 - Tvořivé kroužky	31
Tabulka 3 - Technické kroužky	32
Tabulka 4 - Modelářské kroužky	32
Tabulka 5 - Kroužky se zvířaty	32
Tabulka 6 - Konkrétní aktivity ve volném čase	38
Tabulka 7 - Místa, kde děti nejčastěji tráví volný čas	40
Tabulka 8 - Místa, kde děti nejčastěji tráví svůj volný čas – jiné	41
Tabulka 9 - ZUŠ	43
Tabulka 10 - Obor na ZUŠ	43
Tabulka 11 – Navštěvované kroužky - Letokruh	45
Tabulka 12 – Navštěvovaný kroužek – Sportovní hala Letovice	46
Tabulka 13 - kroužky, které chtějí děti navštěvovat	48
Tabulka 14 - Empirické četnosti H1	49
Tabulka 15 - Teoretické četnosti H1	49
Tabulka 16 - Testové kritérium H1	50
Tabulka 17 - Empirické četnosti H2	51
Tabulka 18 - Teoretické četnosti H2	51
Tabulka 19 - Testové kritérium H2	52
Tabulka 20 - Empirické četnosti H3	53
Tabulka 21 - Teoretické četnosti H3	53
Tabulka 22 - Testové kritérium H3	54
Tabulka 23 - Empirické četnosti H4	55
Tabulka 24 - Teoretické četnosti H4	55
Tabulka 25 - Testové kritérium H4	56

SEZNAM GRAFŮ A OBRÁZKŮ

Graf 1 – Pohlaví.....	35
Graf 2 – Děti a stupeň ZŠ	35
Graf 3 - Sourozenci.....	36
Graf 4 – Bydliště dětí.....	36
Graf 5 – S kým děti nejvíce tráví volný čas.....	37
Graf 6 - S kým děti nejvíce tráví volný čas dle stupně ZŠ.....	37
Graf 7 – Čas strávený online	39
Graf 8 - Jak často máte své kroužky?.....	41
Graf 9 – Kam docházíte na své kroužky v Letovicích?.....	42
Graf 11 - Děti v Letokruhu	44
Graf 12 – Sportovní hala Letovice	45
Graf 13 – Městské kulturní středisko Letovice?.....	46
Graf 14 – Kroužky mimo Letovice	46
Graf 15 –Názory dětí na své kroužky	47
Graf 16 – Další kroužky	47
Obrázek 1 - mapa Letovice	57
Obrázek 1 - Zámecký park	59
Obrázek 2 - Masarykovo náměstí.....	60
Obrázek 3 - Dětské hřiště Bezručova ulice	60
Obrázek 4 - workoutové hřiště u sportovní haly	61
Obrázek 5 - školní sportovní areál	61

SEZNAM ZKRATEK A ZNAČEK

MKS	Městské kulturní středisko
NZDM	Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež
ZŠ	Základní škola
ZUŠ	Základní umělecká škola

ÚVOD

Tato bakalářská práce nese název Analýza trávení volného času dětí na ZŠ Letovice, jak už z názvu vyplývá, je zaměřena na volný čas dětí na základní škole.

Cílem bakalářské práce je analyzovat trávení volného času dětí, popsat možnosti, které se ve městě Letovice nabízejí a vytvořit mapu nejvíce navštěvovaných míst pro trávení volného času dětí.

Tématiku volného času dětí jsem si vybrala, protože mě zajímalo, jak děti v dnešní „online“ době tráví svůj volný čas. Zda děti dochází na nějaké zájmové kroužky, nebo jen sedí doma za počítačem a žijí ve virtuální realitě. Pro svůj výzkum jsem zvolila Základní školu Letovice. Důvod, proč jsem si vybrala tuto základní školu je prostý, a to protože jsem zde sama před lety studovala a nachází se ve městě, kde bydlím.

Teoretická část bakalářské práce je rozdělena do tří hlavních kapitol, které jsou dále rozděleny do několika podkapitol. První kapitola se zabývá vývojovými obdobími, kterými děti na základní škole prochází. Jako první je představen samotný vstup do školy, kdy v životech dětí nastává velký zlom. Získávají nové sociální role a povinnosti, které dosud neznaly. Děti na prvním stupni se nachází v období mladšího školního věku. Dalším významným obdobím v životech dětí na ZŠ je dospívání neboli pubescence. Druhá kapitola je zaměřena na volný čas. Jsou zde představeny a vysvětleny základní termíny jako výchova ve volném čase a výchova mimo vyučování a jejich funkce. Podrobně je zde vysvětlen také termín volný čas a různé pohledy, kterými si ho lidé vysvětlují. V neposlední řadě jsou zde sepsány zařízení, které se zabývají výchovou mimo vyučování jako je např. školní družina, školní kluby, nestátní neziskové organizace, střediska dětí a mládeže, atd. Třetí kapitola se věnuje městu Letovice. Najdeme zde základní informace nejen o městě Letovice, ale i o základní škole. V této kapitole se nejvíce zaměřuji na nabídky pro trávení volného času, tedy na místa, kam děti mohou docházet na své kroužky a na celkovou nabídku kroužků v Letovicích.

Cílem praktické části této bakalářské práce je zjistit, jak a kde děti nejvíce tráví svůj volný čas. Praktická část bakalářské práce je zaměřena na kvantitativní výzkum, který je zpracován pomocí dotazníkového šetření mezi dětmi na ZŠ Letovice. Pomocí dotazníků se budu ptát dětí na jejich trávení volného času. Pro tento výzkum byly stanoveny čtyři hypotézy, u kterých budu ověřovat jejich pravdivost. Dotazník se skládá celkem ze sedmnácti otázek.

Na základě zjištěných informací z dotazníku bude vytvořena mapa dětmi nejvíce navštěvovaných míst v Letovicích. Tato mapa může být inspirací pro město, rodiče i samotné děti.

TEORETICKÁ ČÁST

1 VOLNÝ ČAS

První kapitola se věnuje základním pojmům volného času jako je jeho charakteristika, funkce, výchova ve volném čase, výchova mimo vyučování a jejími zařízeními.

1.1 Co to je volný čas

Definice volného času se liší napříč publikacemi. Pávková (1999) ve své knize označuje volný čas jako dobu, kdy si svobodně a dobrovolně vybereme činnost, kterou máme rádi a přináší nám pocity uvolnění a uspokojení.

Volný čas označuje časový úsek, ve kterém jedinec nemá práci a povinnosti a tento prostor využívá k vybraným činnostem, které ho baví, dělají mu radost a nemá z nich pocity úzkosti či obavy (Slepičková, 2000).

Volný čas je prostor, ve kterém relaxujeme, sebevzděláváme se, bavíme se. Podstatné jsou koníčky/ hobby, pro které tento čas nejčastěji využíváme (Bendl a kol., 2015).

„Volný čas může být naplněn řadou činností od nicnedělání (tedy vlastně nečinnosti) a prázdného povídání přes takové aktivity jako je zahrádkaření, kutění, pletení, jejichž charakter je na rozmezí práce a volného času, přes poslech rádia, televize, četbu, návštěvu kina, divadla až k intenzivní aktivitě sportovní, kulturní a společenské“ (Slepičková, 2000, str. 12).

Volný čas může obsahovat tyto aktivity – zájmové činnosti, odpočinek, zábava, rekreace, sebe-rozvojové činnosti a společenské aktivity. Do volného času dětí a mládeže nezahrnujeme vzdělávání a aktivity s tím spojené. Dále sem neřadíme domácí povinnosti, základní péči a sebeobsahu, nepatří sem také činnosti spojené s uspokojením základních potřeb člověka jako spánek, osobní hygiena, jídlo. Nicméně i z těchto aktivit si člověk může vytvořit koníček, kterým svůj volný čas tráví. U dětí a mládeže je důležité z hlediska výchovy pedagogicky ovlivnit jejich volný čas, hlavně z důvodu jejich vedení různými činnostmi a aktivitami. Nutné je, aby vedení dětí a mládeže bylo citlivé a nenásilné. Volnočasové aktivity mají být dobrovolné, lákavé a zajímavé. Ovlivňování volného času souvisí hlavně s věkem dítěte a jeho vyspělostí, záleží také na stylu výchovy dětí. Nesmíme také zapomenout na prostředí, ve kterém děti tráví svůj volný čas. Děti a mládež mohou trávit čas doma, ve škole nebo v různých organizacích či institucích. Velká část dětí také tráví hodně času venku, na ulicích, v parcích (Pávková, 1999).

1.2 Pohledy na volný čas

Na volný čas lze nahlížet z různých úhlů pohledu. Jedná se o ekonomické, sociologické a sociálně-psychologické, zdravotně-hygienické, pedagogické a psychologické hledisko (Pávková, 1999).

- Ekonomické hledisko

Společnost se zajímá o to, kolik financí je třeba pro chod organizací zajišťující volnočasové aktivity a za jakých okolností by se některé náklady vrátily. Volný čas se stal také komerčním a v tržní ekonomice se jedná o výnosné odvětví.

- Sociologické a sociálně-psychologické hledisko

Toto hledisko zkoumá, jak se díky volnočasovým aktivitám utváří mezilidské vztahy. Důležitý je také vliv rodiny, protože rodiče jsou vzory pro své děti. Problém nastává u rodin, kteří se nezajímají o to, jak děti tráví jejich volný čas. Tento problém se do jisté míry snaží vyrovnat zařízením pro volný čas pedagogickým ovlivňováním. V období dospívání jsou velmi důležití vrstevníci, kteří dokáží velmi ovlivnit trávení volného času. Dalším sociálním vlivem jsou sdělovací prostředky, nejčastěji televize a média. V dnešní době u televize a na telefonu děti tráví velké množství času.

- Politické hledisko

Politické hledisko se zabývá tím, jak moc může stát ovlivňovat volný čas občanů, do jaké míry určuje školskou politiku. Důležité je, aby ve městech byl vytvořen systém, díky kterému bude funguje provoz institucí a organizací. Na nabídce volnočasových aktivit by se měli podílet všichni na základě nějaké domluvy a užívat zdroje obecní a státní, dary a platby členů. Další důležité zdroje, ze kterých nabídka čerpá jsou majetkové, prostorové a personální.

- Zdravotně-hygienické hledisko

Toto hledisko řeší, jak mohou aktivity ve volném čase zlepšit vývoj jedince po stránce tělesné i duševní. Důležité je vhodně sestavit denní režim tak, aby podporoval výkon dítěte.

- Pedagogické a psychologické hledisko

Volný čas z tohoto hlediska by měl napomoci zvýšit aktivitu dětí a mládeže, sociální kontakty, seberealizaci, důležité je také vytvořit bezpečné prostředí, ve kterém se děti cítí příjemně.

„Volný čas dětí a mládeže a péče o něj má z pedagogického hlediska dva úkoly:

- 1. Bezprostřední naplňování volného času smysluplnými aktivitami rekreačními a výchovně vzdělávacími – tedy výchova ve volném čase.*
- 2. Výchovou k volnému času, která jedince seznámí s množstvím zájmových aktivit, poskytne mu v nich základní orientaci a na základě vlastních zkušeností v různých oborech mu pomůže najít oblast zájmové činnosti, která mu poskytne možnost uspokojení a seberealizace“ (Pávková, 1999 str. 20).*

1.3 Výchova ve volném čase

„Sem patří veškeré působení v časovém prostoru, který neslouží k realizaci základních biologických potřeb ani školních nebo pracovních povinností“ (Hofbauer, 2004, str. 18).

Velmi důležité u výchovy ve volném čase je, aby byly dodržovány hlavní znaky výchovy, jako je záměrnost a cílevědomost. Je nutné tyto znaky zachovávat bez násilí, dobrovolnosti. Naopak by se nemělo zapomínat na citlivost, motivaci. Výchova ve volném čase se uplatňuje u široké věkové kategorie, počínaje dětmi, mládeží, přes dospělé až k seniorům (Bendl, 2015).

1.3.1 Funkce výchova ve volném čase

Výchova ve volném čase má čtyři funkce: výchovně- vzdělávací, zdravotní, sociální a preventivní (Bendl, 2015).

- Výchovně vzdělávací funkce

„Výchovně vzdělávací funkce spočívá v záměrném a cílevědomém ovlivňování osobnosti vychovávaných jedinců. Podmínky volného času dávají možnost působení na psychickou, fyzickou i sociální stránku osobnosti, rozvíjení rozumových schopností, emocí i volných vlastností.“ Velmi důležité je zvolení vhodných výchovných prostředků, které respektují aspekty výchovy ve volném čase (Tamtéž, str. 122).

- Zdravotní funkce

Zdravotní funkce výchovy ve volném čase souvisí s činnostmi, které zlepšují tělesný, duševní i sociální vývoj jedinců. Pedagog využívá např. pohybové aktivity, nastolení zdravého stravování, zavedení denního režimu dle věku dítěte, nutné je respektovat pokyny bezpečnosti práce, dodržovat psychohygienu a hygienické návyky.

- Sociální funkce

Spočívá v ochraně dětí a zajištění jejich bezpečnosti a hlídání po dobu mimo vyučování, kterou netráví s rodiči. V zařízeních, ve kterých děti stráví část svého volného času získají také nové přátele, sociální role a setkávají se s novou autoritou. Tyto zařízení také srovnávají podmínky životního prostředí, všechny děti mají stejné právo na používání pomůcek, hraček, na péči pedagoga, toto může pomoci dětem z nestabilního rodinného prostředí.

- Preventivní funkce

Má za úkol postavit se proti patologickým jevům jako např. krádež, užívání drog, lhaní, útěky z domu a další. *„Vhodně volené a dostupné volnočasové aktivity slouží jako nespécifická primární prevence. U dítěte, které umí dobře využívat volný čas, má své zájmy a věnuje se jim, je méně pravděpodobné, že podlehne špatným vzorům a projeví se u něho některé z uvedených patologických jevů“* (Bendl, 2015, str. 123).

1.4 Výchova mimo vyučování

V době mimo vyučování na nás výchovně působí nejen rodina, ale i škola, zařízení pro výchovu mimo vyučování, další subjekty a společenské vlivy (Pávková, 1999).

Toto označení je velmi blízké pojmu výchova ve volném čase, nicméně se nejedná o synonyma. Výchova mimo vyučování se týká hlavně žáku na základních a středních školách. Výchova mimo vyučování zahrnuje plnění domácích úkolů a školních příprav a upevňování získaných dovedností související s praktickým životem a pracovními návyky (Bendl, 2015).

„Poskytuje příležitost vést jedince k racionálnímu využívání volného času, formovat hodnotové zájmy, uspokojovat a kultivovat významné lidské potřeby, rozvíjet specifické schopnosti a upevňovat žádoucí morální vlastnosti.“ S výchovou mimo vyučování neodmyslitelně souvisí i potřeba celoživotního vzdělávání (Pávková, 1999, str. 39).

1.4.1 Funkce výchovy mimo vyučování

Výchova mimo vyučování je velmi důležitá a proto v životě člověka plní několik funkcí (Pávková, 1999):

- Výchovně – vzdělávací funkce

„Jednotlivé instituce se podílejí podle svých specifických možností a legislativně vymezeného poslání na rozvíjení schopností dětí a mládeže, na usměrňování, kultivaci a

uspokojování jejich zájmů a potřeb, na formování žádoucích činností se děti motivují ke společensky žádoucímu využívání volného času“ (Pávková, 1999, str. 42).

- Sociální funkce

Instituce napomáhají dětem navozovat nové sociální kontakty. Velmi důležité je také rozvíjení komunikačních dovedností a učení se pravidel, zvyků a tradic.

- Zdravotní funkce

Činnosti v institucích jsou postaveny tak, aby podpořili přirozený vývoj a vytvořili zdravý životní styl žáka. Velmi dobré je volit pohybové aktivity, které rozhýbají člověka po několika hodinách sezení v lavici. Dále z hlediska zdravotní funkce dítěti napomáhá trávit čas v přírodě, v pěkném prostředí, mezi kamarádi, apod.

1.4.2 Zařízení pro výchovu mimo vyučování

- **Školní družiny**

Školní družiny jsou nedílnou součástí základních škol, nicméně mohou existovat jako samostatná zařízení. Nejčastěji jsou využívány hlavně pro žáky prvního stupně základní školy. Maximální kapacita ve školní družině je 30 žáků na jednoho pedagoga, přesný počet je však stanoven ředitelem školy. Žáci do školní družiny dochází pravidelně a to každý den po vyučování. Žáci mohou navštěvovat družinu i před vyučováním, jedná se o tzv. ranní družiny. Ve družině děti mohou odpočívat nebo se připravovat na vyučování. Odpočinkové činnosti mohou probíhat na různých podložkách či kobercích, nebo formou klidové hry či zájmové a poslechové činnosti. Odpočinek je velmi důležitý pro regeneraci našich sil, ve družinách většinou převažuje forma aktivního odpočinku, který je realizován organizovanými aktivitami. Pedagog může využívat i pobyt venku, nejvíce se doporučuje organizovaná činnost v podobě nějaké hry s pravidly. Poté se dá využívat i spontánních aktivit, které mají vyhrazený určitý časový úsek a pedagog se zde stává pouhým dozorem. Pedagog může využívat i pobyt venku, nejvíce se doporučuje organizovaná činnost v podobě nějaké hry s pravidly. Poté se dá využívat i spontánních aktivit, které mají vyhrazený určitý časový úsek a pedagog se zde stává pouhým dozorem (Hájek, Hofbauer, Pávková, 2008).

- **Školní kluby**

Školní kluby využívají žáci 2. stupně ZŠ a víceletých gymnázií, jejichž ročník je shodný s 2. stupněm ZŠ. Žáci do školního klubu dochází pravidelně nebo jen do vybraných kroužků.

Školní kluby jsou otevřeny každý den po vyučování. „*Základem činnosti ŠK jsou zájmové aktivity organizované formou různých kroužků, příležitostných akcí a aktivit i průběžnou nabídku spontánních činností*“ (Hájek, Hofbauer, Pávková, 2008, str. 147).

- **Střediska pro volný čas dětí a mládeže**

Školní kluby mohou nahrazovat činnost střediska volného času dětí a mládeže (Hájek, Hofbauer, Pávková, 2008).

Střediska pro volný čas dětí a mládeže zastřešují domy dětí a stanice zájmových činností. Jejich cílem je realizovat rekreační a výchovně-vzdělávací funkci zájmové oblasti (Pávková, 1999).

Tato zařízení se orientuje na speciální zájmové aktivity, které jsou pod odborným vedením. Aktivity jsou rozděleny do pěti kategorií – společenské vědy, tělovýchova a sport, techniky, estetické výchovy, přírodní vědy. Každá kategorie se soustřeďuje do různých kroužků a klubů. Střediska také vedou různé soutěže, tábory, prázdninové akce, zájezdy (Němec, 2002).

- **Domovy mládeže**

Domov mládeže je školské zařízení, které žákům středních škol zabezpečuje ubytování, stravu a kvalifikovaný výchovný dohled. Výchovná činnost zde souvisí se vzděláváním střední školy (Pávková, 1999). Studenti se zde připravují na vyučování, tento čas je v řádu označen jako studijní klid. Studijní klid nesmí být rušen např. hlasitou hudbou, jinou činností atd. Studenti prvních ročníků mají většinou stanovenou pevnou dobu do pro studium. U jedinců z vyšších ročníků vychovatelé přihlížejí na individuální studijní výsledky. Dle podmínek se také určuje, kde bude se bude studium konat – ve společné klubovně, nebo individuálně v pokojích (Hájek, Hofbauer, Pávková, 2008).

- **Nestátní neziskové organizace (NNO)**

NNO svou činností doplňují vzdělávání škol, školských zařízení a rodin. NNO podporují rozvoj talentu, schopností, dovedností, slouží také k přípravě na budoucí život. V České republice najdeme organizace jako Skaut, Česká táborská unie, Sokol, zájmová sdružení, atd (Hájek, Hofbauer, Pávková, 2008).

- **Základní umělecké školy (ZUŠ)**

ZUŠ je určena pro osoby, kteří chtějí rozvíjet své koníčky a zájmy v estetické oblasti. Na ZUŠ mohou docházet osoby různé věkové kategorie, kteří mají zájem studovat hudební, taneční, výtvarný a literárně-dramatické obory (Němec, 2002).

Základní umělecké školy (ZUŠ) se v minulosti nazývaly lidové školy umění. Děti sem docházejí po vyučování tedy v odpoledních hodinách (Pávková, 1999).

- **Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež (NZDM)**

Nízkoprahová zařízení již nepatří do běžné nabídky organizací pro volný čas dětí, řadíme je mezi preventivní sociální služby dle zákona č. 108/2006 Sb. „*Tato zařízení mají především sociální poslání a jsou určena neorganizovaným dětem a mládeži (klientům), kteří se nacházejí v obtížné životní situaci (narušené rodinné či vrstevnické vztahy, nízká sociální a životní úroveň, problémy ve škole či v zaměstnání, zdravotní handicap), jsou ohroženi sociálně patologickými jevy (kriminální, zneužívání návykových látek, násilí, diskriminace, záškoláctví, nezaměstnanost) nebo mají vyhraněný životní styl neakceptovatelný většinou společností (ideologické skupiny a gangy.*“ (Hájek, Hofbauer, Pávková, 2008, str. 150 - 151).

- **Jazykové školy**

Zprostředkovávají vzdělávání cizích jazyků. Jsou vhodné pro přípravu na studium na střední a vysoké škole (Němec, 2002).

- **Církev a náboženská společenství**

Věnují se výchově dětí a mládeže mimo vyučování např. salesiánská střediska mládeže, sdružení evangelické mládeže, atd (Tamtéž).

1.5 Zájmová činnost

„*Vedení dětí a ostatních účastníků organizovaných činností směřuje k naplňování jejich volného času a tím je rozvíjení, navozování a usměrňování zájmů. A jelikož je člověk tvor společenský, je nejvíce zájmů realizováno ve skupinách, ať ve formálně ustanovených s pevnou organizační strukturou, jako jsou kroužky, oddíly, soubory či kluby, nebo v neformálních skupinách, jako jsou volná sdružení sběratelů, fankluby, apod.*“ (Hájek, Hofbauer, Pávková, 2008, str. 163).

Skupiny zájmových činností jsou pod vedením pedagoga nebo odborníka, jejichž činnost v dané oblasti je velmi úspěšná. Někdy se může stát, že kolektiv prochází krizemi, ve kterých jsou součástí konflikty mezi účastníky. Vedení v tomto případě mohlo někde udělat chybu, mohlo dojít k nerespektování vývoje dítěte, zlovení si špatné výchovné metody, většinou tyto

problémy mohou nastat u odborníků, kteří nemají pedagogické vzdělání. Účast na zájmových aktivitách s sebou nese dobré výsledky a nadšení z dosavadních činností. Zájmové aktivity nám přináší uspokojení základních lidských potřeb, vyšší sebevědomí a lepší orientaci v sociálním prostředí. Důležité je, aby volný čas dětí ale i dospělých byl realizován vhodnými a žádoucími aktivitami, pokud k tomu nedochází můžou být tito jedinci náchylní k patologickým jevům (Bendl, 2015).

Se zájmovými činnostmi úzce souvisí pojmy jako nadání a talent. Talent není přirozenou schopností člověka je systematicky rozvíjen během života. Nadání je přirozenou schopností či vlohou jedince. Tvořivý jedinec zkouší různé, nové možnosti, důležité je mít dobrou paměť a schopnost řešit problémy. Zájmová činnost může probíhat v organizovaných skupinách, individuálně nebo formou výuky (např. výuka hudebního nástroje). Úspěšná zájmová činnost spočívá v kombinaci individuální a skupinové práce (Hájek, Hofbauer, Pávková, 2008).

Pravidelná zájmová činnost se může uskutečnit v těchto útvarech:

- *„**Kroužek** – menší zájmový útvar, jehož činnost směřuje zpravidla k vnitřnímu obohacení členů, zaměřuje se na vnitřní život útvaru.*
- ***Soubor** – zájmový útvar, jehož činnost směřuje k veřejné produkci výsledků činnosti (např. pěvecký, taneční, divadelní). Zpravidla má závaznější strukturu a mívá více členů než kroužek.*
- ***Klub** – zájmový útvar s volnější organizační strukturou, s možnou převažující receptivní činností členů (např. filmový klub, klub mladého diváka, fankluby)*
- ***Oddíl** – toto označení se užívá výjimečně, a to zpravidla u tělovýchovných nebo turistických útvarů. Pojem označuje, že útvar je součástí většího organizačního celku a má charakter kroužku.*
- ***Kurz** – útvar s vymezenou délkou trvání, zpravidla kratší než jeden rok, a jeho činnost směřuje k osvojení určitého množství vědomostí či dovedností (např. kurz PC, vaření). Zájmový útvar je také možné organizovat jako řadu kurzů v průběhu roku po sobě následujících a tematicky na sebe navazujících. To umožňuje i během roku operativněji přijímat nové členy a platby účastníků jsou rozloženy do několika částek“ (Tamtéž, str. 168).*

2 CHARAKTERISTIKA VÝVOJOVÝCH OBDOBÍ DĚTÍ NA ZÁKLADNÍ ŠKOLE

Žáci během povinné školní docházky prochází dvěma vývojovými obdobími. Velmi důležitý je vstup do školy. Prvním obdobím, kterým děti na základní škole prochází je mladší školní věk. Vývoj na základní škole je ukončen prvním obdobím dospívání, které se nazývá pubescence. Je také důležité posoudit vývoj dětí z hlediska trávení volného času.

2.1 Vstup dětí do školy

Kolem šestého roku dítěte se odehrává velká změna. Dítě musí z mateřské školy, kde si většinu času hrál přestoupit do školy. S tím souvisí také plnění mnoha povinností, rostoucí nároky na učení a výkon při výuce. Langmeier, (2006) a Vágnerová (1999) uvádí, že dítě přestupem na základní školu získává novou roli a tou je role školáka.

Dítě, které vstupuje na základní školu by mělo splňovat určité znaky zralosti z hlediska tělesného, kognitivního a emočního, motivačního a sociálního (Langmeier, 2006):

Tělesná zralost se týká nejčastěji výšky a hmotnosti dítěte. Tato zralost byla dlouho posouzena dle změny tělesné stavby.

Kognitivní zralost se týká poznávání. Dítě začíná vnímat svět více realisticky. S posouzením této zralosti také úzce souvisí i paměť, řeč, a předchozí zkušenosti.

Emoční, motivační a sociální zralost souvisí se schopností ovládat své city a impulzy. Důležitá je také zralost pro práci, kdy dítě postupuje od hraní si k delším a cílevědomým úkolům. Dítě se učí pracovat v kolektivu svých spolužáků. Ve škole se musí dítě naučit být samostatné a méně závislé na rodině. Dítě přijímá roli školáka s čím souvisí také schopnost podřídit se novým pravidlům, řádu a autoritě učitele.

2.2 Mladší školní věk

„Jako mladší školní období označujeme zpravidla dobu od 6-7 let, kdy dítě vstupuje do školy, do 11-12 let, kdy začínají první známky pohlavního dospívání i s průvodními psychickými projevy“ (Langmeier, 2006, str.117).

Vágnerová (1999) školní věk rozděluje do dvou kategorií – raný školní věk (délka 2 roky), střední školní věk (délka 3 roky).

V průběhu tohoto období se nadále vyvíjí jemná a hrubá motorika. Zlepšují se pohyby těla, roste svalová síla a koordinace pohybů těla je na lepší úrovni. Dítě má pak větší zájem o

pohybové a sportovní aktivity, které vyžadují vytrvalost a sílu. Dítě je na tom lépe také co se týče psaní, kreslení a počítání. Důležitá je vnitřní i vnější motivace. Vyvíjí se také smyslové vnímání, řeč, paměť a zlepšuje se jeho pozornost. Děti v tomto období mají také velmi dobrou představivost (Langmeier, 2006). Mimo školu se děti mohou rozvíjet ve svém volném čase, ve kterém například dochází na různé kroužky, čtou, hrají si a objevují nové věci. Sportovní kroužky mohou dětem pomoci s koordinací těla, vytrvalostí a silou. Ve volném čase může dítě využít také svoji představivost, motivaci a paměť.

V životě dítěte už nejsou v hlavní roli jen rodiče, ale přidali se k nim také učitelé a spolužáci. K rozvoji socializačního procesu pomáhá také třídní kolektiv či mimoškolní skupiny např. kolektiv kroužku. Dítě ve skupině má možnost být součástí různých interakcí. Dítě rozdílně reaguje na dospělého a na další dítě. Dítě je dítěti podobné svou sociální rolí ve společnosti, mají společné zájmy a vlastnosti. Kolektiv dětí ať už ve škole či kroužku je velmi důležitým zdrojem sociálních reakcí, dítě se učí být soutěživým, snaží se s ostatními spolupracovat a pomáhat jim (Langmeier, 2006).

Během různých činností můžeme objevit nadání či talent (oblast hudby, výtvarné umění). V tomto věku je stále velmi důležitá hra. Ta je nyní více realistická, plánovaná a promyšlená. V tomto věku hry vynahrazují dlouhé sezení ve škole (Hájek, Hofbauer, Pávková, 2008).

2.3 Období dospívání - pubescence

Období pubescence trvá přibližně od 11 do 15 let dítěte. Toto období můžeme rozdělit na fázi prepuberty a fázi vlastní puberty. Fáze prepuberty se vyznačuje začínajícím dospíváním, kdy se začínají objevovat sekundární pohlavní znaky. U dívek tato fáze probíhá většinou od 11 do 13 let, chlapci fyzickým vývojem prochází o 1-2 roky později. Fáze vlastní puberty nastává po ukončení prepuberty a probíhá až do dosažení reprodukčních schopností. Toto období můžeme zařadit mezi 13 – 15 věk dítěte. Dále potom následuje období adolescence, které probíhá zhruba od 15 do 22 let (Langmeier, 2006).

Dospívání je obdobím, ve kterém se dítě stává dospělým. Pubescenti vidí dětství jako čas, kterým je nutno rychle projít, protože chtějí co nejdříve získat svobodu (Vágnerová, 2000).

Pro toto období je charakteristická emoční labilita, která je způsobena vnitřními změnami v těle osoby. Hodně se vyskytují změny nálad, impulzivní jednání, vzdor vůči autoritám (Langmeier, 2006). Z toho vyplývá, že jedinci v tomto období se snaží osamostatnit, snižují svoji závislost na rodičích a vyhledávají vztahy s vrstevníky. Velmi důležité jsou pro ně vztahy

s přáteli, kteří mají stejné názory, postoje a hodnoty. Jedinci mohou také vstoupit do různých vrstevnických skupin.

V tomto období jsou zájmy hlubší a trvalejší než v předchozím období. Zájmy mohou pomoci při rozhodování budoucího povolání. Celoživotní koníčky si můžeme postupně vytvářet už v tomto věku. Každý jedinec má jiné zájmy, důvodem jsou naše schopnosti, záliby, velkou roli hraje také výchova a prostředí.

V tomto období jsme ovlivněni vrstevníky, přijímáme hodnoty od skupiny, které jsme součástí nebo chceme být (Hájek, Hofbauer, Pávková, 2008).

3 LETOVICE A NABÍDKA VOLNOČASOVÝCH AKTIVIT PRO DĚTI

Třetí kapitola pojednává o Letovicích, městě, ve kterém proběhne výzkumné šetření mezi dětmi na základní škole. Abychom, věděli, jaká je jeho charakteristika a možnosti trávení volného času dětí, bude stručně popsáno jak samotné město, tak podrobněji i všechny instituce, které nabízejí konkrétní volnočasové aktivity pro děti v současné době. Informace byly získány z oficiálních dokumentů samotných institucí, z jejich webových stránek.

3.1 O městě Letovice

Město Letovice náleží okresu Blansko v Jihomoravském kraji. Přesněji se nachází 21 km severně od Blanska na soutoku řek Svitavy a Křetínky. Letovice leží na moravské straně bývalé zemské hranice Čech a Moravy. Přibližně zde žije 6700 obyvatel (Historie města, 2023). K Letovicím patří také 14 místních částí – Babolky, Chlum, Noviči, Kladoruby, Kochov, Zboněk, Zábludov, Jasinov, Slatinka, Lhota, Meziříčko, Podolí, Kněževisko, Dolní Smržov (Oficiální stránky města Letovice, 2023).

Město Letovice zřizuje jednu základní školu. Škola je navštěvována žáky z Letovic a místních částí. Chod školy zajišťuje celkem 86 zaměstnanců, kteří dále zprostředkovávají vzdělávání téměř 800 žákům. K žákům se speciálními výchovnými a vzdělávacími potřebami je přístupováno dle jejich individuálních potřeb a jsou pro ně také zřízeny dvě speciální třídy dle § 16 odst. 9 Školského zákona pro žáky s lehkým mentálním postižením. Součástí školy je také školní družina, která má devět oddělení, jídelna. Kromě klasických tříd zde můžeme najít deset odborných učeben, dvě tělocvičny a venkovní sportovní areál. V roce 2018 byla škola nucena z důvodu velkého počtu žáků vytvořit odloučené pracoviště na Tyršově ulici v budově Letokruhu, kde se nachází tři třídy (Informace o škole, 2023).

3.2 Nabídky pro trávení volného času v Letovicích

3.2.1 Městské kulturní středisko Letovice

Městské kulturní středisko Letovice, příspěvková organizace řídí provoz městské knihovny, informačního centra a muzea (Historie knihovny, 2015).

Městská knihovna Letovice

Městská knihovna Letovice je rozdělena na dvě části – oddělení pro děti a mládež a oddělení pro dospělé (Městská knihovna Letovice, b.r.).

Děti a mládež si mohou půjčovat časopisy, beletrii a naučnou literaturu. Mají zde k dispozici také dva počítače s připojením k internetu. V tomto oddělení se také pro děti konají nepravidelně různé akce jako jsou např. tvořivé dílničky a různé besedy se spisovateli či ilustrátory (Služby, 2016).

Mažoretky

V Městském kulturním středisku Letovice mohou děvčata navštěvovat taneční skupinu VO CO GOU. Tato skupina je zaměřena na mažoretkový sport, nicméně tanečních sestavách můžeme najít i prvky twirlingu. Mažoretky VO CO GOU působí v Letovicích již 30 let. Nyní tuto skupinu navštěvuje cca 80 mažoretek ve věku 4-17 let. Děvčata jsou rozdělena dle věku do několika skupin. Mažoretky vystupují nejen na akcích města či přilehlých obcích, ale také na plesech, přehlídkách, tanečních soutěžích a sportovních akcích (VO CO GOU, 2019).

3.2.2 Základní umělecká škola Letovice (ZUŠ)

Hudební škola v Letovicích byla založena v roce 1952. Tehdy školu navštěvovalo 72 žáků, v současnosti je zde vyučována maximální povolená kapacita a to je 866 osob, kteří jsou pod vedením 38 učitelů. ZUŠ Letovice pořádá hned několik akcí, kterých se žáci společně s učiteli účastní. Také se studenty získali různá ocenění za úspěchy v soutěžích, na přehlídkách a festivalech. ZUŠ Letovice spolupracuje s několika zahraničními orchestry a hudebními školami v Evropě (Historie školy, 2022).

V rámci ZUŠ Letovice mohou žáci navštěvovat čtyři obory – výtvarný, taneční, hudební a literárně-dramatický (Vyučované obory, b.r.):

Hudební obor

Rozděluje se na několik oddělení, které jsou zaměřeny na výuku různých hudebních nástrojů. Najdeme zde např. akordeonové, klávesové a klavírní, kytarové, pěvecké oddělení. Dále oddělení bicích nástrojů, smyčcové, dechových nástrojů.

Výtvarný obor

Tento obor mohou navštěvovat děti od 5 let. Žáci se zde zaměřují na plošnou tvorbu, prostorovou kresbu, objektovou a akční tvorbu. Žáci se učí kreslířské, malířské a grafické techniky. Při tvorbě využívají různé barvy, klasické postupy, ale také i kombinaci různých technik. Žáci se učí vyjadřovat na papíře pomocí tvarů, barev a linií. Důležité je zde také vnímání světla a stínů.

Literárně-dramatický obor

Věnuje se dramatickým, recitačním, literárním a pantomimickým činnostem. Studium tohoto oboru je rozděleno na tři stádia. Žáci zde pracují převážně v kolektivu, rozvíjí zde neverbální komunikaci, empatii, komunikační dovednosti a další.

Taneční obor

Tento obor mohou žáci navštěvovat již od 5 let. Následně po složení talentových zkoušek pokračují ve výuce I. stupně, postupně si žák prochází taneční přípravou a praxí. Ve 3. ročníku se přidávají předměty dle vybrané specializace. I. stupeň žáci končí v sedmém ročníku závěrečnou zkouškou a následně lze pokračovat na II. stupeň. Tento obor pomáhá dětem rozvíjet se po psychické i duševní stránce pomocí pohybových a tančících aktivit.

3.2.3 TJ Sokol Letovice

Sokol byl založen v roce 1862 v Praze z iniciativy prof. Miroslava Tyrše. Po tomto vzoru se vytvářely sokolské jednoty v Čechách a na Moravě. Zakládal se na rozvoji tělesné, duševní a mravní stránky osobnosti a z Tyršova ideálu zdravého a všestranně vyspělého národa.

V Letovicích se první valná hromada Sokola konala 20. května 1894. Velký význam pro sport v Letovicích bylo **postavení sportovní haly**. S přípravnými pracemi se začalo 1974. Základem projektu sportovní haly byla hrací plocha o rozměrech 42 x 24 metrů, v té době největší na okrese Blansko. Na tuto plochu lze umístit tři hřiště na volejbal, centrální hřiště volejbalu, hřiště na tenis, sálovou kopanou, košíkovou. Mezi další vybavení patří několik šaten, sauna, posilovna, vestibul, atd. Výstavba byla zahájena v roce 1976, na výstavbě se také podíleli oddíly Sokola. Sportovní hala byla slavnostně otevřena v roce 1980. Oddíly Sokola sportovní halu využívaly v odpoledních a večerních hodinách pro své tréninky a pravidelně v létě se se konají různá sportovní školení a soustředění. V okolí sportovní haly si volejbalový oddíl vybudoval čtyři hřiště s tribunou, dále také **workoutové hřiště** (Nečas, Synek, Kocina, 2004)

TJ Sokol Letovice zastřešuje několik oddílů, rozdělených dle jednotlivých sportů. Děti mohou navštěvovat tyto oddíly – florbalu, juda, tenisu, volejbalu, AFK.

Florbalový oddíl

Byl založen v roce 2002. V České republice je tento klub součástí menších florbalových týmů. V Letovicích naopak tento klub patří mezi ty největší. Pro tento klub je velmi důležitý

individuální a přátelský přístup, jak uvnitř klubu, tak s fanoušky. Klade velký důraz na prvotřídní výchovu žáků (TJ Sokol Letovice, 2020).

Florbalový oddíl je rozdělen dle věku do několika týmů. První tým se nazývá „Sportík“, do toho týmu se mohou přihlásit děti od 4 let věku. Přípravka je rozdělena na dívčí a chlapecké družstva, docházet se mohou děti od 5 let do 10 let. Elévové jsou děti narozené 2012 – 2013. Mladší žáci jsou ve věku 12 a 13 let. Dorostenci jsou ve věku 14 – 16 let. Junioři jsou ve věku 17 a 18 let. Systém hry je odlišný napříč věkovými kategoriemi (Týmy, 2020).

Oddíl juda

Byl v Letovicích založen roku 1979. V roce 1981 byla zahájena výuka sebeobrany. V roce 1990 se oddíl juda rozšířil o výuku tradičního Karate-Do. V roce 1993 se připojila také výuka Aikida. Oddíl od svého založení pravidelně pořádá a účastní se letních táborů a soustředění. Dále spolupřřádá semináře a školení trenérů a cvičenců. Činností oddílu je nejen výuka juda, ale také výuka tradičního Karate-Do, Jiu-Jitsu, profesní sebeobrany.

Oddíl kulturistiky

Byl založen na základě úspěchů dorostence Josefa Rozsívala, který vybojoval titul mistra České republiky a zároveň obsadil 3. místo ve sportovní kulturistice v Československu. Tyto úspěchy vedli několik nadšenců tohoto sportu v roce 1978 k založení oddílu kulturistiky při TJ Sokol Letovice. Oddíl kulturistiky se v současné době zaměřuje na kondiční kulturistiku a rekreační posilování.

Tenisový oddíl

Tenis se v Letovicích začal hrát již na začátku 20. století. V průběhu století bylo v Letovicích vybudováno několik tenisových kurtů v různých částech města. V roce 1970 bylo založeno družstvo dospělých, od té doby se v Letovicích hraje tenis na závodní úrovni. Na podzim roku 1971 byl slavnostně otevřen tenisový areál, kde se nachází tři tenisové dvorce a oboustranná cvičná zeď. V 90 letech došlo k rekonstrukci a rozšíření celého areálu, nyní se zde nachází sedm venkovních antukových tenisových kurtů. V zimním období jsou k dispozici dva kurty pod zastřešenou nafukovací halou. Tenisový oddíl se každý rok účastní několika soutěží, pro své žáky pořádá různé kempy, soustředění. Tenisový oddíl poskytuje tréninky Minitenisu a Babytenisu pro děti ve věku 4 – 9 let. Dále tréninky pro mladší žáky ve věku 10- 14 let.

Volejbalový oddíl

Oddíl volejbalu byl založen v roce 1927, stává se tedy nejstarším sportem v Letovicích. Vrchol přichází v letech 1940 – 1945, kdy se letovický volejbal dostává na vysokou úroveň. V tomto období volejbalové družstvo Letovice vyhrávalo místní i krajské přebory. Zájem o volejbal stále rostl a začaly se pořádat mezipodnikové turnaje. Oddíl uspořádal i několik soutěží v mládežnických kategoriích, dále také proběhlo několik utkání žen. V současnosti má oddíl 8 družstev. Jako největší oddíl má 140 členů a z toho 97 mládeže. Děti zde mohou navštěvovat družstva přípravy, žáků a žákyň. Později ve starším věku mohou navštěvovat družstva kadetů, kadetek a juniorek.

Fotbalový oddíl

Amatérský fotbalový klub Letovice má dlouholetou historii, která sahá až do roku 1926, kdy se hrála přátelská utkání mezi jednotlivými městy a vesnicemi. V roce 1938 byl oficiálně založen Amatérský fotbalový klub. Od roku 1998 zde najdeme i družstvo přípravy. Dále také družstva mladších i starších žáků a dorostu. V letních měsících klub pořádá různé fotbalové kempy. V současnosti AFK Letovice spadá pod FC Boskovice.

Raketo-modelářský klub

Raketo-modelářský klub Letovice vznikl v roce 1975, od tohoto roku jsou v Letovicích pořádány soutěže raketových modelů. V roce 1978 se zde konalo Mistroství České republiky. V roce 1985 byl letovický klub pořadatelem prvního Mistroství v ČR v žakovských kategoriích. Klub od svých začátků úzce spolupracuje s DDM, kde jeho členové vedou kroužek mladých modelářů. Podařilo se jim vychovat několik generací mladých modelářů. Žáci celkem šestkrát vyhráli titul Mistra ČR (Nečas, Synek, Kocina, 2004).

3.2.4 Středisko volného času Letokruh

Středisko volného času Letokruh je příspěvková organizace, která nabízí volnočasové aktivity pro širokou věkovou kategorii od dětí až po seniory.

Na jejich organizované kroužky dochází cca 650 osob. Letokruh nabízí velké množství kroužků, takže si určitě vybere každý. Většina kroužků začíná na začátku října a končí v květnu, neprobíhají o víkendech, ani o prázdninách. Cena za tyto kroužky je individuální a platí se za pololetí.

Nabízené kroužky pro děti v Letokruhu jsem rozdělala do kategorií a jsou uvedeny v následujících tabulkách:

- sportovní a pohybové kroužky,
- tvořivé kroužky,
- technické kroužky,
- modelářské kroužky,
- kroužky se zvířaty (O nás, 2022).

Tabulka 1 - Sportovní kroužky

Atletická příprava	Seznámení s novými pohybovými aktivitami a náradím v tělocvičně.
Fit kids	Pohybové aktivity zábavnou formou – dětská jóga, posílení celého těla.
In-line bruslení	Výuka správné jízdy na bruslích – brzdění, přešlapování, jízda pozadu.
Judo	JU-JUTSU, KODOKAN JUDO, DENTO KARATE-DO
Kopaná žáci	Trénink fotbalových technik, účast na zápasech a turnajích.
Nedej se, hýbej se	Sportovky – míčové a pohybové hry.
Parkour I. a II.	Parkourové prvky – přeskoky přes překážky, salta, otočky, kopy, posilování.
Stolní tenis	Základní pravidla hry, zdokonalení ve hře pingpongu.
Tanec hrou	Lekce tance plná různých pohybů.
Workout začátečníci/ pokročilí	Posilování s vlastní vahou. Cviky na hrazdě, bradlech. Využití venkovního workoutového hřiště.

(Zdroj: Kroužky, 2022)

Tabulka 2 - Tvořivé kroužky

Keramika	Práce s hlinou, modelování a dekorování.
PAT a MAT kutilský kroužek	Práce v dílně za pomoci náradí – pilky, šroubovák, vrtačka, kladívka. Tvorba výrobků.
Šperkomanie a dekorace	Výroba šperků a dekorací, využití různých výtvarných a rukodělných technik.
Rukodílny	Drobné dekorace, šití a háčkování.

(Zdroj: Kroužky, 2022)

Tabulka 3 - Technické kroužky

Grafika	Práce v základních grafických programech. Vytváření vlastního loga a tvorba videa.
IT v praxi	Základní práce s počítačem.
Kroužek minecraft	Hraní PC her, práce v kolektivu, rozvoj logického myšlení.
Nauč se programovat	Základy programování.
Fotokroužek „Kouzlo okamžiků“	Práce s fotoaparátem, vysvětlení základních pravidel, fotografování venku/uvnitř, úprava fotek.

(Zdroj: Kroužky, 2022)

Tabulka 4 - Modelářské kroužky

Raketový modelář	Výroba raketových modelů, účast na soutěžích.
Železniční modelář	Stavba železnic, kolejiště, modelů, základy provozu, účast na soutěžích.

(Zdroj: Kroužky, 2022)

Tabulka 5 - Kroužky se zvířaty

Chovatelství	Práce s malými hlodavci a králíčky, informace o plemenech, péči a manipulaci.
Rybáři	Seznámení s teorií, pravidly rybolovu, biologií ryb, techniky lovu. Po složení rybářských zkoušek získání rybářského lístku.
Králičí hop	Trénování s králíky – vedení po trati, skok přes překážky, příprava na králičí závody.

(Zdroj: Kroužky, 2022)

Z výše uvedených informací lze vyčíst, že nabídka volnočasových aktivit pro děti je velmi pestrá a bohatá. Děti v Letovicích mohou navštěvovat ZUŠ, TJ Sokol Letovice, Letokruh a Městské kulturní středisko Letovice. Největší zastoupení v nabídce mají sportovní kroužky, do této kategorie můžeme zahrnout i tanec. Středisko volného času Letokruh nabízí širokou škálu kroužků, ze které si děti mohou vybrat. Na výběr mají děti z několika kategorií od tvořivých, chovatelských, po technické kroužky. Hudební, výtvarné a dramatické kroužky jsou k dispozici pod vedením ZUŠ.

PRAKTICKÁ ČÁST

4 VÝZKUMNÉ ŠETŘENÍ MEZI ŽÁKY ZŠ LETOVICE

Podkapitoly nám blíže představí výzkumné šetření, které se konalo na Základní škole v Letovicích. Výzkum se týkal toho, jak a kde tráví svůj volný čas děti ze ZŠ Letovice.

4.1 Popis metodologie

V praktické části bude zpracován kvantitativní výzkum formou dotazníkového šetření mezi dětmi na základní škole v Letovicích. Hendl uvádí, že „*Kvantitativní výzkum využívá náhodné výběry, experimenty, a silně strukturovaný sběr dat pomocí testů, dotazníků nebo pozorování. Konstruované koncepty zjišťujeme pomocí měření, v dalším kroku získaná data analyzujeme statistickými metodami s cílem je explodovat, popisovat, případně ověřovat pravdivost našich představ o vztahu sledovaných proměnných.*“ (Hendl, 2005, str. 46).

4.2 Cíl výzkumu

Cílem výzkumu je zjistit, jak tráví děti svůj volný čas, jakou mají představu o trávení volného času, jaká je reálná nabídka trávení volného času v Letovicích, které kroužky a aktivity jsou zde nejvíce navštěvované, a které dětem chybí, popř. zda se nějak liší trávení volného času u dívek a chlapců. Na základně všech zjištěných informací bude vytvořena mapa trávení volného času dětí, která může být inspirací pro město či samotné děti a jejich rodiče.

Praktická část má tedy dva cíle:

- a) Zjistit, jak děti svůj volný čas tráví
- b) Mapa nejvíce navštěvovaných míst v Letovicích.

4.3 Formulace hypotéz

V této kapitole bych chtěla představit čtyři hypotézy, které byly vytvořeny pro výzkum týkající se trávení volného času dětí na ZŠ Letovice.

Hypotézy byly formulovány takto:

H1: Žáci, kteří bydlí přímo v Letovicích navštěvují více kroužků než žáci z okolních vesnic.

H2: Chlapci tráví nejvíce volného času hraním her než dívky.

H3: Žáci, kteří mají nějaké sourozence navštěvují méně kroužků než jedináčci.

H4: Žáci, kteří tráví volný čas aktivitami s rodiči dochází více na kroužky.

4.4 Metoda sběru dat

Výzkum je postaven na dotazníkovém šetření, tedy probíhal pomocí anonymních dotazníků. Gavora označil dotazník jako: „*způsob písemného kladení otázek a získávání písemných odpovědí*“ (Gavora, 2000, str. 99).

Musím uznat, že vytvoření samotného dotazníku bylo docela obtížné. Nejprve mi dělalo problém správně stanovit hypotézy, na kterých je celý výzkum založen. Po jejich úspěšném vytvoření přišel čas na samotný dotazník. Dotazník jsem několikrát přepracovala, aby byly otázky srozumitelné pro děti.

Dotazník je tvořen sedmnácti otázkami. Z toho je v dotazníku devět otázek uzavřených, jedna otázka je škálovací a sedm otázek je polouzavřených. První část dotazníku se týkala základních informací o respondentovi jako je pohlaví a stupeň, který navštěvuje. Další otázky jsou již zaměřeny na trávení volného času.

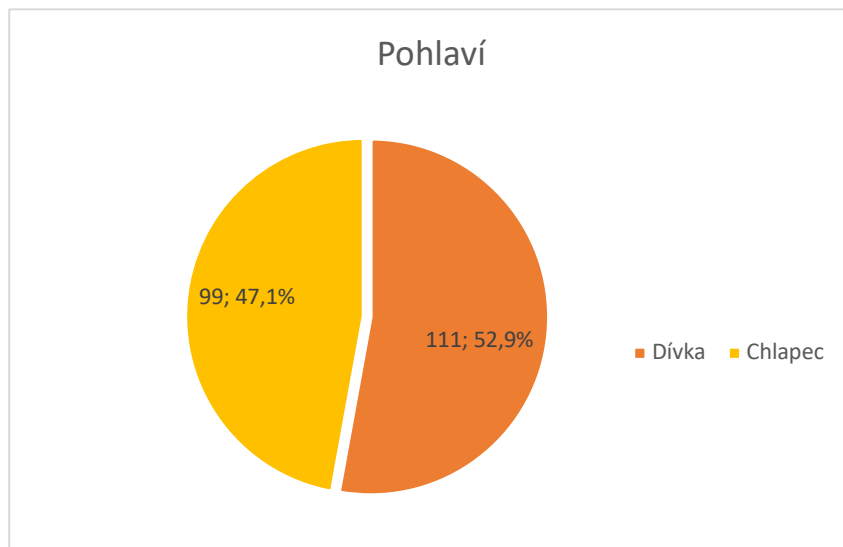
4.5 Výběr respondentů

Jak už z názvu práce vyplývá, tak respondenty dotazníkového šetření jsou děti ze Základní školy Letovice. Po rozhovoru s panem ředitelem jsme se shodli na tom, že bude nejlepší, když vynecháme děti z prvních, druhých a třetích tříd. Pro tyto děti by mohlo vyplňování dotazníků být velice zdlouhavé, únavné a nemuselo by být efektivní.

Respondenty tohoto výzkumu jsou tedy žáci prvního a druhého stupně na ZŠ Letovice. Přesněji se jedná o žáky z čtvrté, páté, šesté, sedmé, osmé a deváté třídy. Celkem se výzkumu účastnilo **210 žáků**.

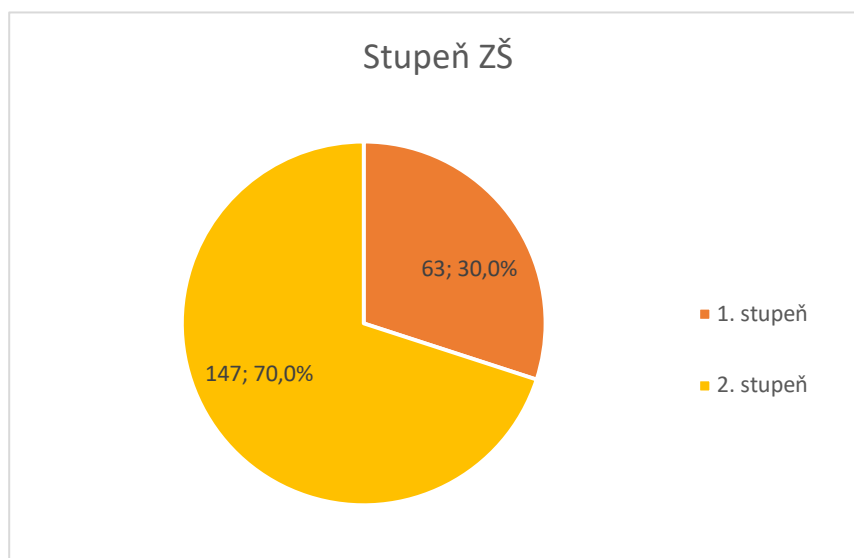
4.6 Prezentace výsledků

V této kapitole jsou představeny výsledky z dotazníkového šetření na ZŠ Letovice.

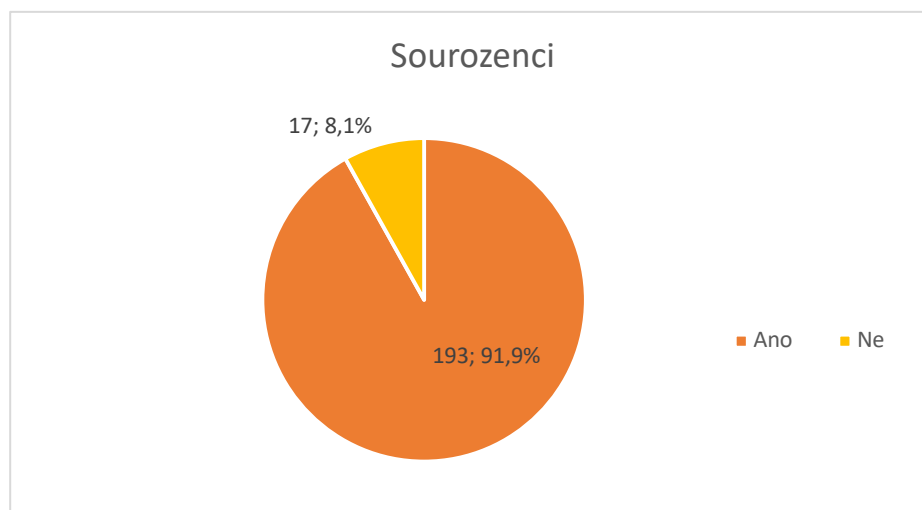
Graf 1 – Pohlaví

Výzkumného šetření se celkem zúčastnilo 210 žáků. Přesněji 52,9 % (111) dívek a 47,1 % (99) chlapců.

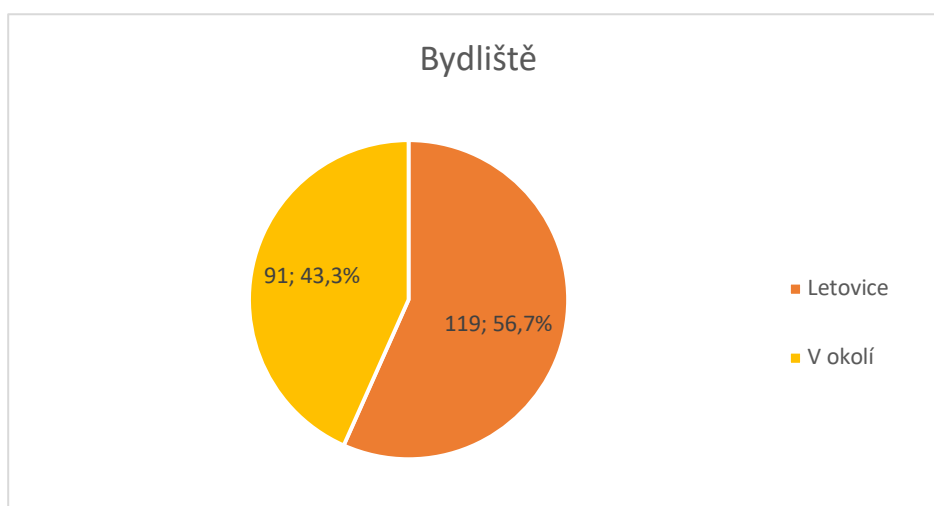
Graf 2 – Děti a stupeň ZŠ

Dotazník vyplnilo 30 % (63) dětí z 1. stupně a 70 % (147) dětí z 2. stupně. Nepoměr je způsoben tím, že dotazníky byly hlavně rozdány ve více třídách na 2. stupni, po předchozí domluvě s panem ředitelem, se kterým jsme se shodli, že pro děti z 1. - 3. tříd by to bylo obtížné.

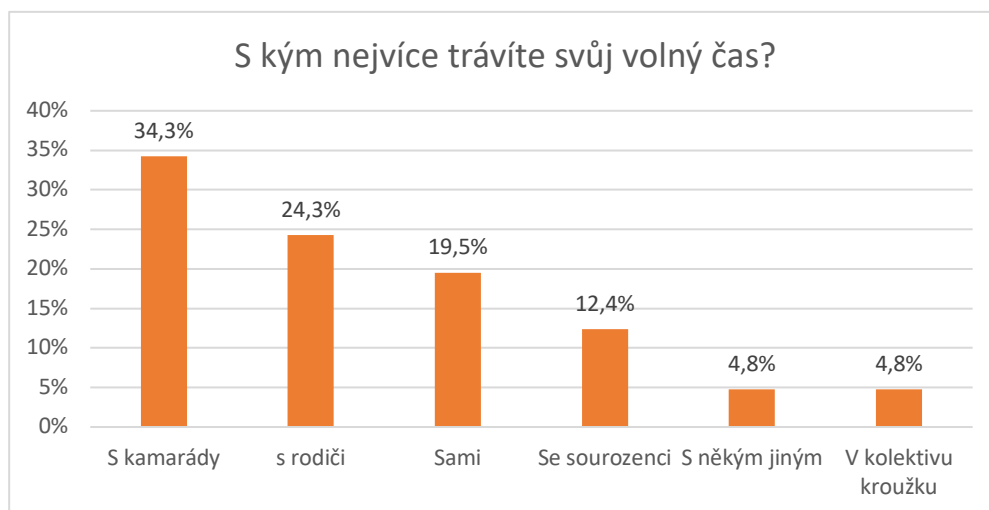
Graf 3 - Sourozenci

91,9 % (193) respondentů má sourozence a pouhých 8,1 % (17) dětí jsou jedináčci.

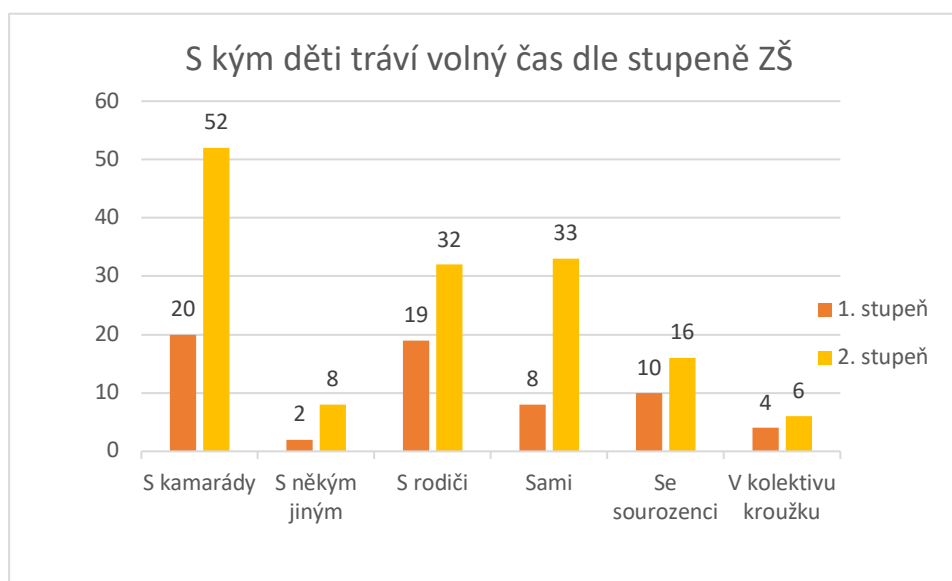
Graf 4 – Bydliště dětí

56,7 % (119) dotazovaných uvádí, že bydlí přímo v Letovicích, zbytek 43,3 % (91) dětí pak v okolních obcích.

Graf 5 – S kým děti nejvíce tráví volný čas

V této otázce mohly děti vybrat pouze jednu odpověď. Děti nejraději tráví čas s kamarády (34,3 %; 72 osob), s rodiči (24, %; 51 osob) anebo samy (19,5 %; 41 osob), se sourozenci (12,4 %, 26), s někým jiným (4,8 %, 10), v kolektivu kroužku (4,8 %, 10).

Graf 6 - S kým děti nejvíce tráví volný čas dle stupně ZŠ

U této otázky jsem se rozhodla konkrétně se podívat, jak se liší společnost dětí ve volném čase mezi prvním a druhým stupněm ZŠ. Z grafu je patrné, že první pozici stále obsadili kamarádi. Další pozice se mezi 1. a 2. stupněm liší.

Z grafu je patrné, že obě skupiny dětí jsou nejčastěji s kamarády. Další pořadí se však liší. Zatímco děti mladší jsou častěji s rodiči a se sourozenci, děti starší bývají samy nebo hned

potom s rodiči. Nejméně svůj volný čas mladší děti tráví s někým jiným a naopak děti starší jsou nejméně v kolektivu kroužku.

V tabulce č. 6 jsou uvedeny odpovědi na otázku, jak tráví děti doma svůj volný čas. U každé položky (způsobu strávení volného času doma) měly uvést četnost této činnosti.

Jak trávíte svůj volný čas doma?	1 - Nejčastěji	2 - Často	3 - Méně často	4 - Vůbec	Neuvedeno	Celkem
Hraní si	24 (11,4 %)	32 (15,2 %)	77 (36,7 %)	76 (36,2 %)	1 (0,5 %)	210 (100 %)
Sledování filmů	39 (18,6 %)	90 (42,9 %)	66 (31,4 %)	15 (7,1 %)	0 (0 %)	210 (100 %)
Odpočinek	40 (19,1 %)	69 (33 %)	81 (38,8 %)	19 (9,1 %)	1 (0,5 %)	209 (100 %)
Počítačové hry	37 (17,6 %)	44 (21 %)	85 (40,5 %)	44 (21 %)	0 (0 %)	210 (100 %)
Soc. sítě	73 (34,8 %)	75 (35,7 %)	46 (21,9 %)	16 (7,6 %)	0 (0 %)	210 (100 %)
Aktivity s rodiči	29 (13,8 %)	87 (41,4 %)	80 (38,1 %)	14 (6,7 %)	0 (0 %)	210 (100 %)
Příprava do školy	31 (14,8 %)	81 (38,6 %)	77 (36,7 %)	21 (10 %)	0 (0 %)	210 (100 %)
Cvičení a sport	33 (15,7 %)	87 (41,4 %)	77 (36,7 %)	13 (6,2 %)	0 (0 %)	210 (100 %)
Úklid	18 (8,6 %)	80 (38,1 %)	80 (38,1 %)	32 (15,2 %)	0 (0 %)	210 (100 %)
Čtení knih	30 (14,3 %)	40 (19 %)	75 (35,7 %)	65 (31 %)	0 (0 %)	210 (100 %)
Nic nedělání	24 (11,4 %)	45 (21,4 %)	82 (39 %)	59 (28,1 %)	0 (0 %)	210 (100 %)
Učení se jazyků	14 (6,7 %)	49 (23,3 %)	92 (43,8 %)	55 (26,2 %)	0 (0 %)	210 (100 %)
Něco jiného	43 (20,5 %)	65 (31 %)	68 (32,4 %)	34 (16,2 %)	0 (0 %)	210 (100 %)

Tabulka 6 - Konkrétní aktivity ve volném čase

V tabulce č. 6 jsou uvedeny odpovědi na otázku, jak tráví děti doma svůj volný čas. U každé položky (způsobu strávení volného času doma) měly uvést četnost této činnosti.

Hodnocení probíhalo na čtyřbodové škále, kde 1=nejčastěji a 4=vůbec. Z tabulky je patrné, že úplně nejčastěji žáci tráví svůj volný čas na sociálních sítích, odpočinkem, sledováním filmů, hraním počítačových her a cvičením nebo sportem. Naopak je zajímavé, že nejméně si hrají, čtou knihy učí se jazyky či prostě nic nedělají.

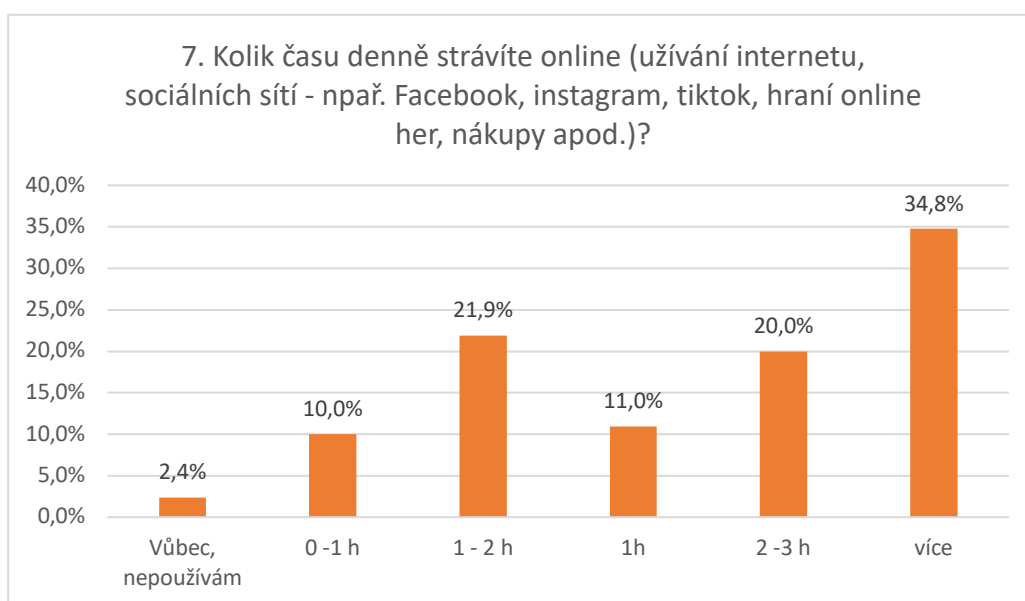
U této otázky jsem se také konkrétně podívala, jak se aktivity liší mezi 1. a 2. stupněm. Blíže jsem se zaměřila na kategorii – *počítačové hry, hraní si, aktivity s rodiči a sociální sítě*.

Nejčastěji svůj volný čas doma hraním počítačových her tráví 23,8% (15) dětí z prvního stupně a 15 % (22) dětí z druhého stupně. Mladší děti tedy hrají počítačové hry častěji. Počítačové hry vůbec nehraje 15,9 % (10) dětí z 1. stupně a 23,1 % (34) dětí z 2. stupně.

Ve volném čase si nejčastěji „jen tak“ hraje 4,1 % (13) dětí z 1. stupně a 7,4 % (11) z 2. stupně. Vůbec se hraním nezabývá 19 % (12) dětí z 1. stupně a 43,5 % (64) dětí z 2. stupně. Čili téměř každý páté dítě si na 1. stupni vůbec nehraje.

Velmi mě překvapilo, že ve volném čase nejvíce tráví aktivitami s rodiči 11,6 % (17) dětí z 2. stupně (celkový počet - 147). Nejvíce volného času aktivitami s rodiči tráví 19 % (12) dětí z 1. stupně (celkový počet – 63). Pokud se podíváme ještě podrobněji, nejčastěji tráví volný čas s rodiči dívky (16,2 %, 18), celkový počet dívek je 119.

Na sociálních sítích tráví nejvíce svůj volný čas 41,3% (26) dětí z 1. stupně a 40% (47) dětí z 2. stupně. Zajímavé je zjištění, že vůbec sociální sítě nepoužívá 9 % (13) dětí z druhého stupně a pouhé 4, 8 % (3) dětí z prvního stupně.

Graf 7 – Čas strávený online

Otázka č. 7 se zabývá dobou dětmi strávenou na internetu - online. Nejvíce (34, 8 %, 73) žáků odpovědělo, že na internetu stráví denně více než tři hodiny, z toho je 58 dětí z druhého stupně a 15 z prvního stupně. Dále např. 21, 9 % (46) dětí je online 1 – 2 hodiny denně. Velmi zajímavé je, že pouhých (2,4 %, 5) žáků internet nepoužívá vůbec.

Protože mě problematika sociálních sítích a celkové doby strávené na internetu velmi zajímala, podívala jsem se na to, jakou dobou děti, kteří označily v předchozí otázce „nejvíce“ u

sociálních sítí, tráví ve volném čase online. 18, 6% (39) dětí tráví na internetu více než tři hodiny, 5,7 % (12) dětí je online 2 – 3 hodiny.

8. Kde nejčastěji trávíte svůj volný čas?	n	% (n = 210)
doma	197	93,8 %
v kroužku	86	41,0 %
v parku	54	25,7 %
na náměstí	54	25,7 %
dětská hřiště	37	17,6 %
workoutové hřiště	25	11,9 %
školná hřiště	15	7,1 %
jinde	136	64,8 %

Tabulka 7 - Místa, kde děti nejčastěji tráví volný čas

8. Odpovědi jiné	n	% (n = 210)
Venku (na zahradě, v lese, v přírodě, u rybníku)	49	23,4 %
U kamarádů	25	11,9 %
U babičky	13	6,2 %
Na vesnici , v obci	13	6,2 %
Fotbalové hřiště	7	3,3 %
Fitko	3	1,4 %
U počítače	3	1,4 %
Boskovice	2	1,0 %
JZD	2	1,0 %
Sportovní hala	2	1,0 %
U koní	2	1,0 %
U penny	2	1,0 %
Areál hasičské zbrojnice	1	0,5 %
ELIM Letovice	1	0,5 %
Městské kulturní středisko	1	0,5 %
Na hřišti	1	0,5 %
Na chatě	1	0,5 %
Na motorce	1	0,5 %

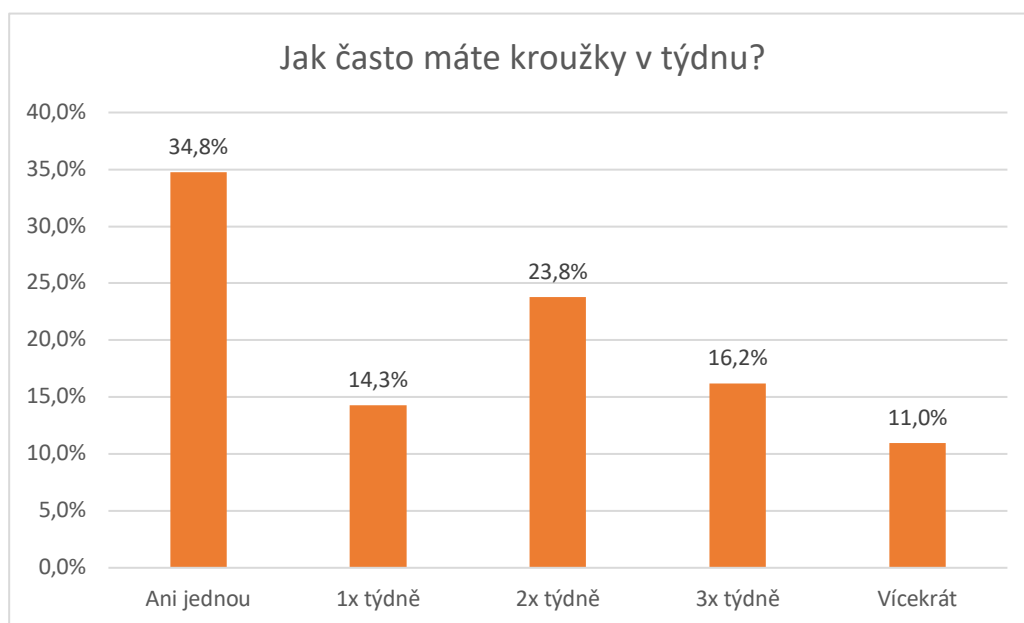

Na výletě	1	0,5 %
U kolejí	1	0,5 %
U tety	1	0,5 %
V dílně	1	0,5 %
V družině	1	0,5 %
V jeskyni	1	0,5 %
V pokoji	1	0,5 %

Tabulka 8 - Místa, kde děti nejčastěji tráví svůj volný čas – jiné

V tabulce 7 a následně v tabulce 8 jsou uvedeny odpovědi na otázku „Kde nejčastěji trávíte svůj volný čas“. Žáci mohli uvádět více odpovědí, přesněji 3 možnosti. V první tabulce jsou nabízené možnosti, v druhé pak uvedené „jiné“ odpovědi.

Nejčastěji z nabízených možností volili odpověď doma, kde svůj volný čas tráví všech 93,8 % žáků, poté jsou to kroužky (41,0 % žáků). Velké zastoupení má také kategorie jiné. Jinou, než uváděnou odpověď, uvedlo 64,8 % žáků. Z neuvedených odpovědí jsou nejčastější, něco na způsob „venku“, „v přírodě“ či „v lese, velké zastoupení mají také odpovědi typu „u kamarádů“ a „u babičky“, což je pozitivní.

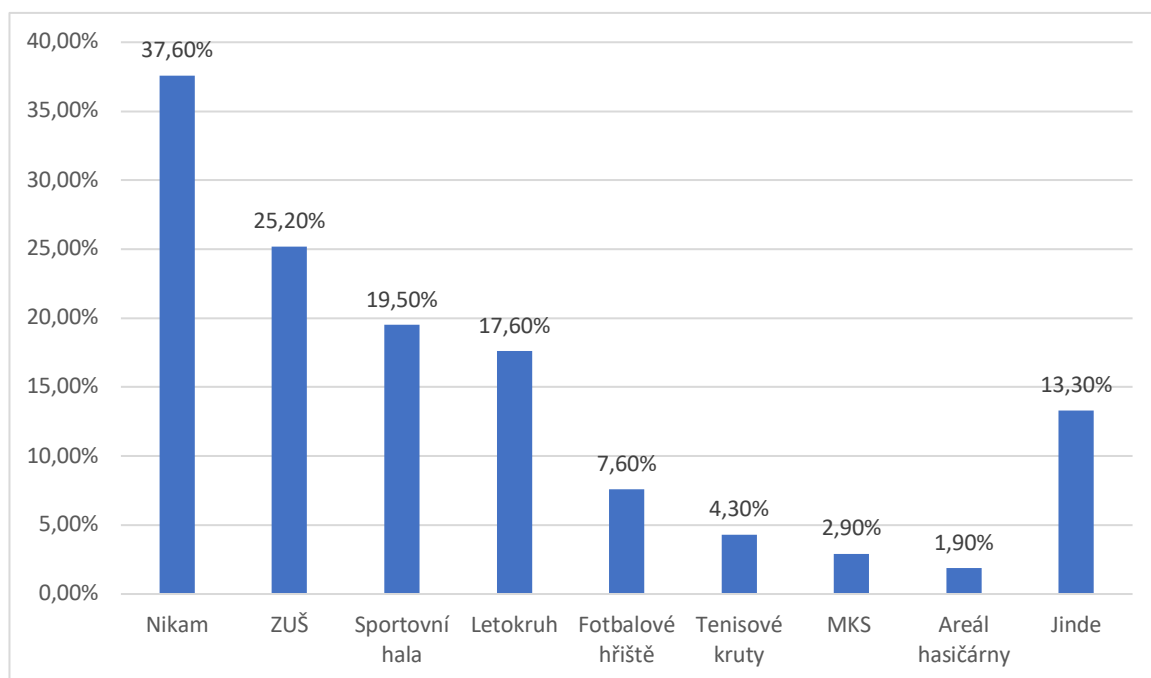
Graf 8 - Jak často máte své kroužky?

Další otázka byla ve tvaru: „Jak často máte v týdnu kroužky?“. Na otázku odpovídaly děti, co mají i nemají kroužky. Celkově žádné kroužky nemá 34,8 % žáků (73 osob). Z osob, které

kroužky mají je nejčastější odpověď 2x týdně. Tuto možnost volilo celkově 23,8 % všech sledovaných dětí.

Pokud se na tuto otázku podíváme podrobněji z hlediska stupně ZŠ, vícekrát na své kroužky dochází 14,3 % (9) dětí z prvního a dochází 9,5% (14) dětí z druhého stupně. Žádné kroužky nemá 35 % (22) z prvního stupně a 34,7 % (51) dětí z druhého.

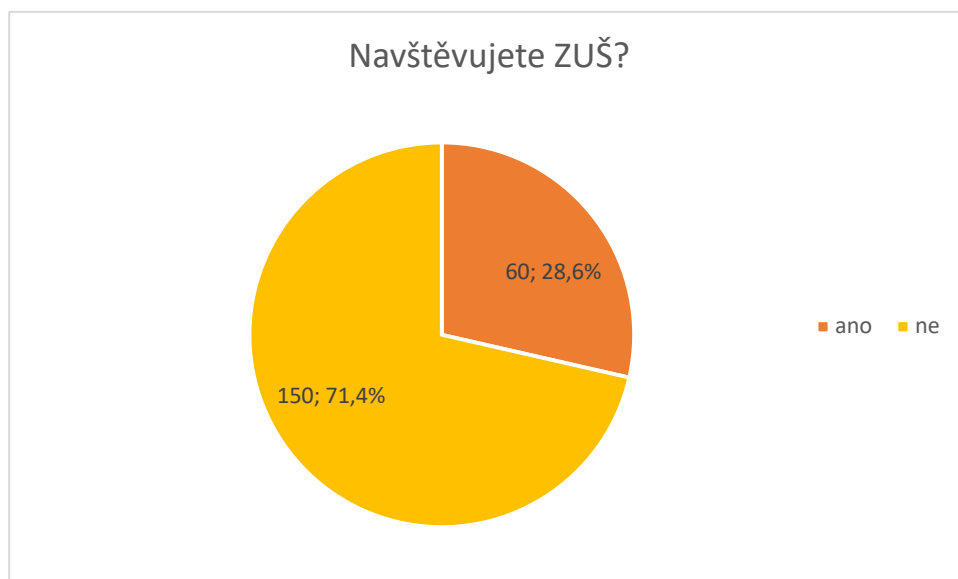
Z hlediska toho, kde děti bydlí, jsem zjistila, že vícekrát než 3x týdně na kroužky dochází 10,9% (13) dětí z Letovic a 11% (10) dětí z okolních vesnic. Žádný kroužek nemá 34,5 % (41) dětí z Letovic a 35,2% (32) dětí z okolních vesnic. Výsledky jsem v podstatě stejné. Čekala jsem, že více kroužků budou mít děti, kteří bydlí přímo v Letovicích.

Graf 9 – Kam docházíte na své kroužky v Letovicích?

Nejvíce dětí odpovědělo, že nechodí na žádné kroužky (79, 37,6). ZUŠ navštěvuje 25,2 % (53), sportovní halu 19,5 % (41), Letokruh 17,6 % (37), fotbalové hřiště 7,6 % (16) a na své kroužky jinde dochází 13,30% (28) dětí.

Z celkového počtu 79 dětí, kteří nedochází na žádné kroužky je 35 dívek, a 44 chlapců. Z počtu 35 dívek jich je 12 na prvním stupni a 23 na druhém stupni. Z počtu 44 chlapců se jich nachází 14 na prvním stupni a 30 na druhém stupni. Z toho vyplývá, že čím jsou děti starší častěji přestávají chodit na kroužky.

Tabulka 9 - ZUŠ

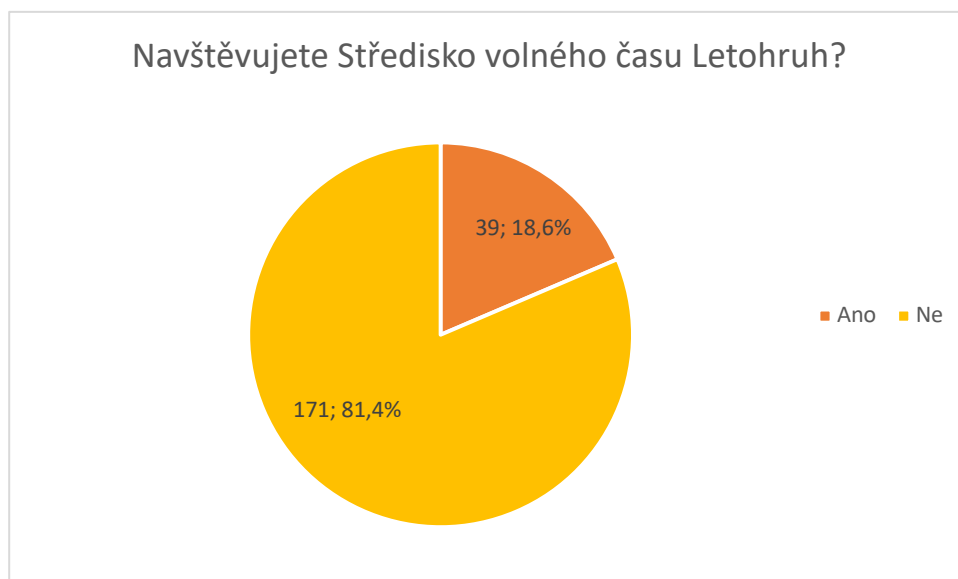
Další otázka sledovala, jaký obor navštěvují žáci na ZUŠ. Opět zde odpovídali i osoby, které vůbec na ZUŠ nedocházejí, proto jsou nesrovnalosti v celkovém počtu. Žáci mohli uvádět více odpovědí. Otázku jsem se proto rozhodla upravit na dvě části. První bude sledovat, zda chodí a druhá na co. V tomto případě samozřejmě mohli uvádět více odpovědí.

71,4 % sledovaných žáků nechodí do ZUŠ. Do ZUŠ tedy chodí 28,6 % všech sledovaných žáků (60 osob).

Otázka č. 11 - Jaký obor navštěvujete na ZUŠ?	n	%
Celkem	60	100,0 %
Hudební	38	63,3 %
Taneční	20	33,3 %
Výtvarný	8	13,3 %
Literárně dramatický	7	11,7 %

Tabulka 10 - Obor na ZUŠ

63,3 % (38) žáků, kteří chodí ZUŠ navštěvují hudební obor, 33,3 % (20) žáků taneční, 13,3 % (8) na výtvarný a 11,7 % (7) literárně dramatický.

Graf 10 - Děti v Letokruhu

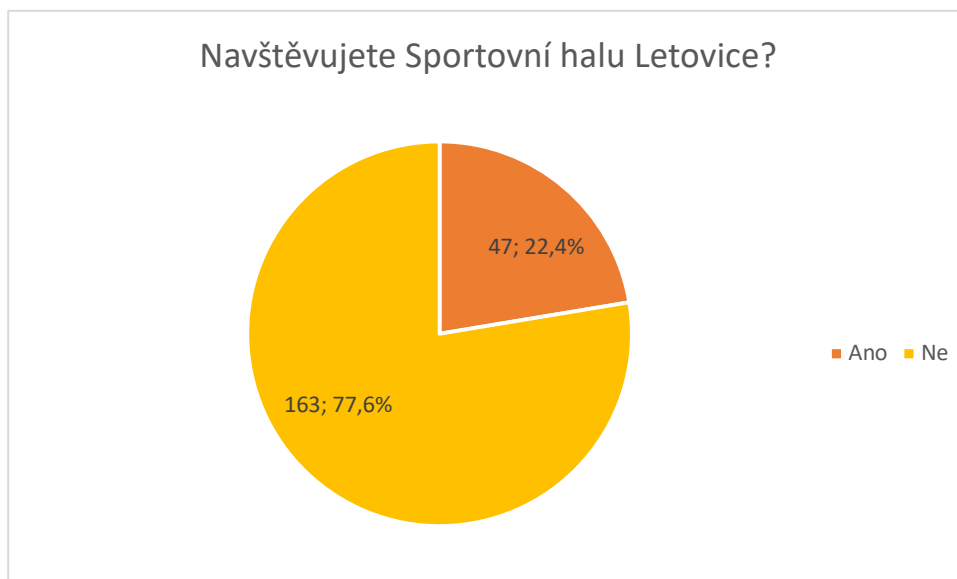
Středisko volného času Letokruh navštěvuje 18,6 % dotazovaných žáků (39 osob).

Jaký kroužek navštěvujete v rámci Střediska volného času Letokruh?	n	%
Fotbal	4	10,3 %
Gymnastika	4	10,3 %
Fotografický	3	7,7 %
Workout	3	7,7 %
Železniční modelář	3	7,7 %
Brusle	2	5,1 %
Fit kids	2	5,1 %
IT	2	5,1 %
Raketový modelář	2	5,1 %
Rukodílny	2	5,1 %
Šperkomanie	2	5,1 %
Dobrodružství za humny	1	2,6 %
Chovatelský	1	2,6 %
JUDO	1	2,6 %
Keramika	1	2,6 %
Králičí hop	1	2,6 %

Parkour	1	2,6 %
Pat a Mat	1	2,6 %
Rybář	1	2,6 %
Stolní tenis	1	2,6 %
Výtvarka	1	2,6 %
Celkem	39	100,0 %

Tabulka 11 – Navštěvované kroužky - Letokruh

V tabulce 11 jsou uvedeny kroužky, které žáci navštěvují v rámci střediska Letokruh. Nejčastěji zde navštěvují fotbal a gymnastiku. Rozsah kroužků je však velmi velký, a jen jednotkově zastoupený.

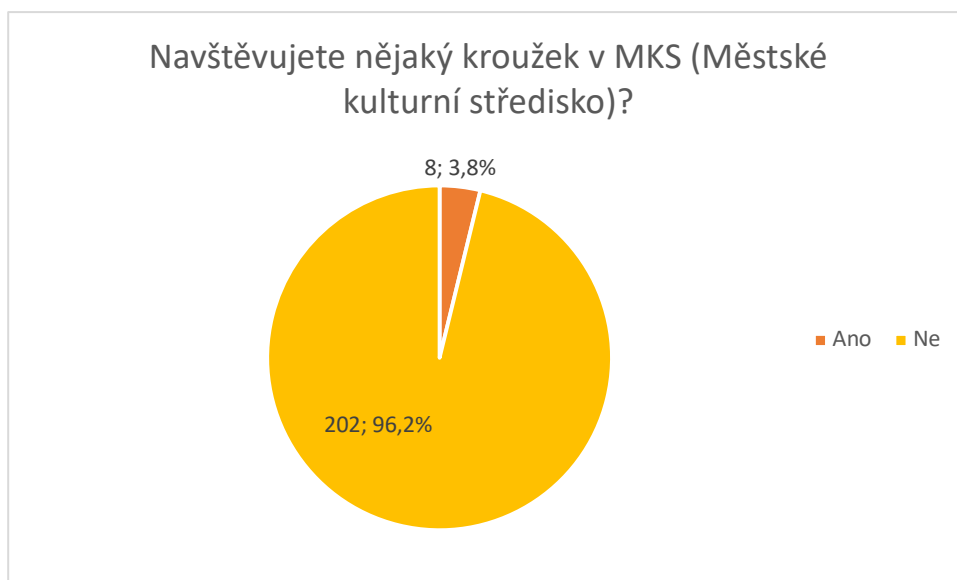
Graf 11 – Sportovní hala Letovice

Sportovní halu Letovice navštěvuje 22,4 % (47) sledovaných dětí.

Jaký kroužek navštěvujete v rámci Sportovní haly Letovice?	n	%
Volejbal	32	68,1 %
Florbal	9	19,1 %
Fotbal	6	12,8 %
Celkem	47	100,0 %

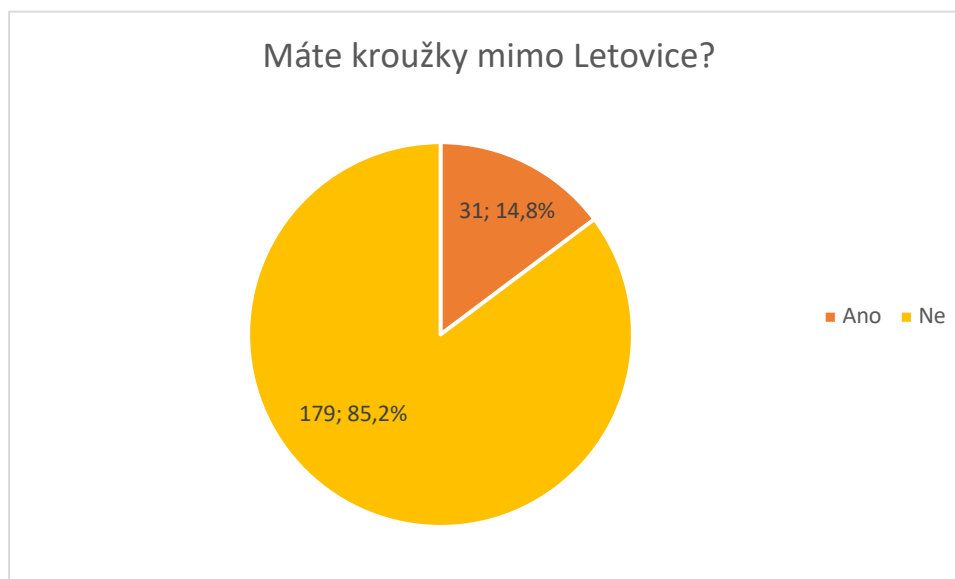
Tabulka 12 – Navštěvovaný kroužek – Sportovní hala Letovice

V rámci Sportovní haly Letovice sledovaní žáci nejčastěji navštěvují volejbal. Tento kroužek navštěvuje všech 68,1 % dětí, dále pak děti navštěvují florbal (19,1 %, 9) a fotbal (12,8%, 6).

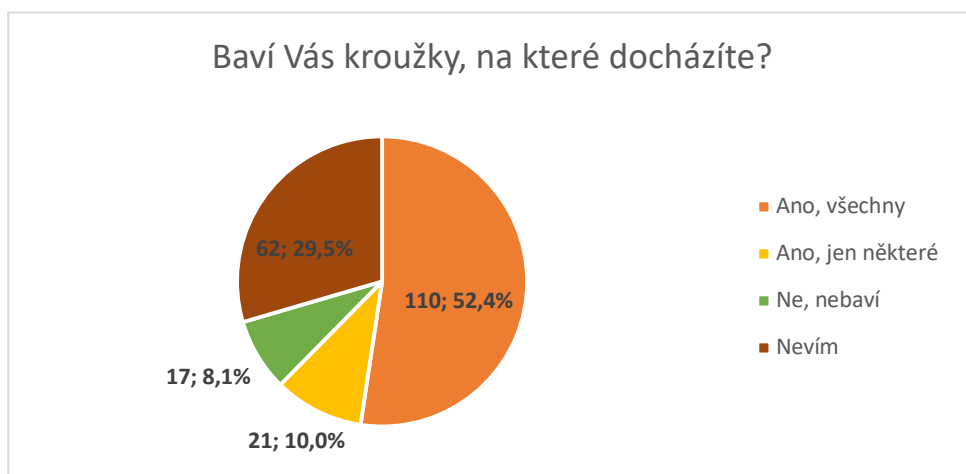
Graf 12 – Městské kulturní středisko Letovice?

Kroužek v Městském kulturním středisku Letovice navštěvuje 3,8 % všech sledovaných žáků (8 osob), ve všech 100 % případů se jedná o kroužek mažoretek.

Graf 13 – Kroužky mimo Letovice

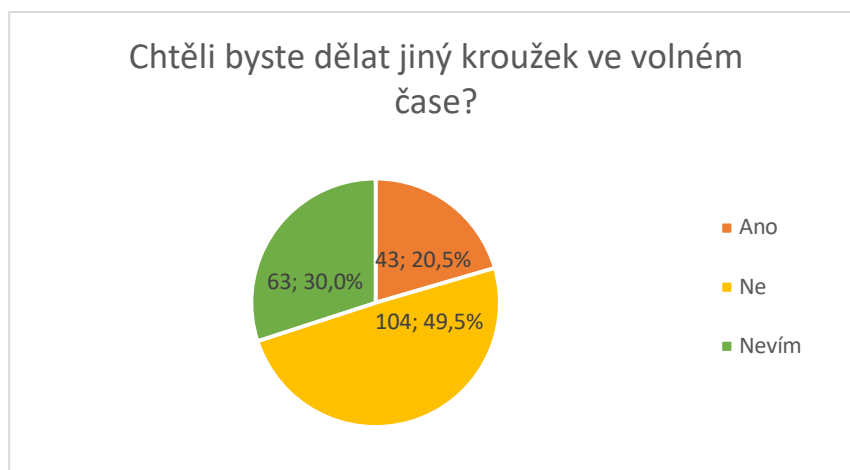
Mimo Letovice má nějaký kroužek 14,8 % (31) sledovaných dětí. Z toho jich bydlí 11 v Letovicích a 20 v okolních vesnicích. Tedy i letovické děti dochází na své kroužky mimo obec.

Graf 14 –Názory dětí na své kroužky

Celkově 52,4 % (110) všech sledovaných dětí uvádí, že je baví kroužky, na které dochází. 8,1 % (17) dětí uvádí, že je dané kroužky nebaví .

Z odpovědí dětí jsem zjistila, že kroužky nebaví 5 dívek a 12 chlapců. Všech 5 dívek je z druhého stupně. Kroužky nebaví 5 chlapců z prvního stupně a 7 chlapců z druhého stupně.

Graf 15 – Další kroužky

20,5 % dotázaných žáků (43 osob) by chtěli ve volném čase dělat jiný kroužek.

Otázka č. 17 - jaký?	n	%
Fotbal	5	11,6 %
Tanec	4	9,3 %

Koně	3	7,0 %
Volejbal	3	7,0 %
Box	2	4,7 %
Florbal	2	4,7 %
Klavír	2	4,7 %
Aerobik	1	2,3 %
Airsoft	1	2,3 %
Angličtina	1	2,3 %
Basketbal	1	2,3 %
Bojová umění	1	2,3 %
Fitnes	1	2,3 %
Hasiči	1	2,3 %
Hokej	1	2,3 %
Karate	1	2,3 %
Keramika	1	2,3 %
Klávír	1	2,3 %
Krasobruslení	1	2,3 %
Malování	1	2,3 %
Minecraft kroužek	1	2,3 %
Motosport	1	2,3 %
Pat a Mat	1	2,3 %
Rukodílny	1	2,3 %
Stolní tenis	1	2,3 %
Šperkomanie	1	2,3 %
Tenis	1	2,3 %
Workout	1	2,3 %
Neuvedeno	1	2,3 %
Celkem	43	100,0 %

Tabulka 13 - kroužky, které chtějí děti navštěvovat

V tabulce 17 jsou uvedeny kroužky, které by žáci chtěli dělat. Nejčastěji chtějí dělat fotbal, tanec, koně a volejbal. Jinak jsou kroužky opět velmi různorodé.

4.7 Verifikace hypotéz

H1: Žáci, kteří bydlí přímo v Letovicích navštěvují více kroužků než žáci z okolních vesnic.

H1₀: Mezi bydlištěm a počtem kroužků neexistuje statisticky významný vztah

H1_A: Mezi bydlištěm a počtem kroužků existuje statisticky významný vztah

Pro ověření hypotézy použijeme proměnnou č. 4 – „Kde bydlíte?“ a otázku č. 9 – „Jak často máte kroužky v týdnu?“.

Tabulka 14 - Empirické četnosti H1

Empirické četnosti	Letovice	V okolí	Celkem
Ani jednou	41	32	73
1x	9	21	30
2x	29	21	50
3x	27	7	34
Vícekrát	13	10	23
Celkem	119	91	210

Tabulka 15 - Teoretické četnosti H1

Teoretické četnosti	Letovice	V okolí	Celkem
Ani jednou	41,4	31,6	73
1x	17,0	13,0	30
2x	28,3	21,7	50
3x	19,3	14,7	34
Vícekrát	13,0	10,0	23
Celkem	119	91	210

Tabulka 16 - Testové kritérium H1

Teoretické četnosti	Letovice	V okolí	Celkem
Ani jednou	0,00331	0,00433	0,00764
1x	3,76471	4,92308	8,68779
2x	0,01585	0,0272	0,03657
3x	3,11047	4,05655	7,16702
Vícekrát	0,00007	0,00009	0,00016
Celkem	6,89441	9,00477	15,89918

Testové kritérium:

$$TK = \chi^2 = \sum \text{tab} \frac{(\text{emp} - \text{teor})^2}{\text{teor}}$$

TK = 15,89918

Hladina významnosti:

$\alpha = 5 \%$

$\alpha = 0,05$

Kritická hodnota:

$$KH = \chi^2_{1-\alpha} [(r-1) \times (s-1)]$$

$$KH = \chi^2_{0,95} (4)$$

KH = 9,488

Závěr: Jelikož je testové kritérium větší než kritická hodnota, testovanou hypotézu H1₀ na hladině významnosti $\alpha = 5 \%$ zamítáme. Mezi bydlištěm a počtem kroužků existuje statisticky významný vztah.

Z dat je patrné, že větší počet kroužků navštěvují spíše žáci bydlící přímo v Letovicích, než v jeho okolí, např. 3x týdně má kroužek 22,7 % žáků z Letovic, ale pouze 7,7 % žáků z okolí, naopak pouze 1 kroužek má 23,1 % žáků z okolí na rozdíl od žáků z Letovic, kde je to pouze 7,6 %. Podíl žáků bez kroužku je v obou skupinách téměř shodný (34,5 % a 35,2 %). Hypotéza č. 1 **BYLA POTVRZENA.**

H2: Chlapci tráví nejvíce volného času hraním her než dívky.

H2₀: Mezi hraním počítačových her a pohlavím neexistuje statisticky významný vztah

H3₁: Mezi hraním počítačových her a pohlavím existuje statisticky významný vztah

Pro ověření hypotézy použijeme proměnnou č. 1 „Pohlaví“ a proměnnou č. 6.4 – „Jak často trávíte volný čas doma hraním počítačových her“.

Tabulka 17 - Empirické četnosti H2

Empirické četnosti	Dívka	Chlapec	Celkem
Nejčastěji	14	23	37
Často	15	29	44
Méně často	53	32	85
Vůbec	29	15	44
Celkem	111	99	210

Tabulka 18 - Teoretické četnosti H2

Teoretické četnosti	Dívka	Chlapec	Celkem
Nejčastěji	19,55714	17,44286	37
Často	23,25714	20,74286	44
Méně často	44,92857	40,07143	85
Vůbec	23,25714	20,74286	44
Celkem	111	99	210

Tabulka 19 - Testové kritérium H2

Testové kritérium	Dívka	Chlapec	Celkem
Nejčastěji	1,57906	1,77046	3,34952
Často	2,93159	3,28693	6,21852
Méně často	1,45003	1,62508	3,07511
Vůbec	2,93159,	3,28693	6,21852
Celkem	8,89227	9,9694	18,86167

Testové kritérium:

$$TK = \chi^2 = \sum tab \frac{(emp - teor)^2}{teor}$$

TK = 18,861673

Hladina významnosti:

$\alpha = 5 \%$

$\alpha = 0,05$

Kritická hodnota:

$$KH = \chi^2_{1-\alpha} [(r-1) \times (s-1)]$$

$$KH = \chi^2_{0,95} [(4-1) \times (2-1)]$$

$$KH = \chi^2_{0,95} (3)$$

KH = 7,815

Závěr: Jelikož je testové kritérium větší než kritická hodnota, testovanou hypotézu H_0 na hladině významnosti $\alpha = 5 \%$ zamítáme. Mezi hraním počítačových her a pohlavím existuje statisticky významný vztah. Hypotéza č. 2 **BYLA POTVRZENA.**

H3: Žáci, kteří mají nějaké sourozence navštěvují méně kroužků než jedináčci (žáci bez sourozenců?)

H30: Návštěva kroužků nezávisí na tom, zda má žák sourozence či nikoliv

H31: Návštěva kroužků závisí na tom, zda má žák sourozence či nikoliv

Pro ověření hypotézy použijeme proměnnou č. 3 – „Máte sourozence?“ a otázku č. 9 – „Jak často máte v týdnu kroužky?“.

Tabulka 20 - Empirické četnosti H3

Empirické četnosti	Ano	Ne	Celkem
Ani jednou	68	5	73
1x	26	4	30
2x	46	4	50
3x	31	3	34
vícekrát	22	1	23
celkem	193	17	210

Tabulka 21 - Teoretické četnosti H3

Teoretické četnosti	Ano	Ne	Celkem
Ani jednou	67,0905	5,9095	73
1x	27,5714	2,4286	30
2x	45,9524	4,0476	50
3x	31,2476	2,7524	34
Vícekrát	21,1381	1,8619	23
Celkem	193	17	210

Tabulka 22 - Testové kritérium H3

Testové kritérium	Ano	Ne	Celkem
Ani jednou	0,01232	0,03998	0,0523
1x	0,08956	1,01676	1,10632
2x	0,00005	0,00056	0,00061
3x	0,00196	0,02227	0,02423
Vícekrát	0,03514	0,39899	0,43413
Celkem	0,13903	1,47856	1,61759

Testové kritérium:

$$TK = \chi^2 = \sum \text{tab} \frac{(\text{emp} - \text{teor})^2}{\text{teor}}$$

$$TK = 1,61759$$

Hladina významnosti:

$$\alpha = 5 \%$$

$$\alpha = 0,05$$

Kritická hodnota:

$$KH = \chi^2_{1-\alpha} [(r-1) \times (s-1)]$$

$$KH = \chi^2_{0,95} [(5-1) \times (2-1)]$$

$$KH = \chi^2_{0,95} (4)$$

$$KH = 9,488$$

Závěr: Kritická hodnota je vyšší než testové kritérium, zamítáme tedy testovanou hypotézu H3₁. Návštěva kroužků nezávisí na tom, zda má žák sourozence či nikoliv.

Návštěva kroužků nezávisí na tom, zda má žák sourozence či nikoliv. Hypotéza č. 3 **NEBYLA POTVRZENA.**

H4: Žáci, kteří tráví volný čas aktivitami s rodiči dochází více na kroužky.

H40: Návštěvnost kroužků nezávisí na času strávenými aktivitami s rodiči

H41: Mezi návštěvností kroužků a četností aktivit strávených s rodiči existuje statisticky významný vztah.

Pro ověření této hypotézy použijeme proměnnou č. 6.6 – „Jak často trávíte svůj volný čas doma aktivitami s rodiči?“ a otázkou č. 9 – „Jak často máte v týdnu kroužky?“.

Tabulka 23 - Empirické četnosti H4

Empirické četnosti	Ani Jednou	1x	2x	3x	Vícekrát	Celkem
Nejčastěji	9	4	8	6	2	29
Často	27	12	25	17	6	87
Méně často	30	12	15	9	14	80
Vůbec	7	2	2	2	1	14
Celkem	73	30	50	34	23	210

Tabulka 24 - Teoretické četnosti H4

Teoretické četnosti	Ani Jednou	1x	2x	3x	Vícekrát	Celkem
Nejčastěji	10,08	4,14	6,90	4,70	3,18	29
Často	30,24	12,43	20,71	14,09	9,53	87
Méně často	27,81	11,43	19,05	12,95	8,76	80
Vůbec	4,87	2	3,33	2,27	1,53	14
Celkem	73	30	50	34	23	210

Tabulka 25 - Testové kritérium H4

Testové kritérium	Ani Jednou	1x	2x	3x	Vícekrát	Celkem
Nejčastěji	0,11571	0,0047	0,17536	0,35957	0,43786	1,0932
Často	0,34714	0,01488	0,88866	0,60100	1,30754	3,15922
Méně často	0,17246	0,02842	0,86102	1,20483	3,13443	5,40116
Vůbec	0,93160	0	0,53120	0,18148	0,18359	1,82787
Celkem	1,56691	0,048	2,45624	2,34688	5,06342	11,48145

Testové kritérium:

$$TK = \chi^2 = \sum \text{tab} \frac{(\text{emp} - \text{teor})^2}{\text{teor}}$$

TK = 11,48145

Hladina významnosti:

$\alpha = 5 \%$

$\alpha = 0,05$

Kritická hodnota:

$$KH = \chi^2_{1-\alpha} [(r-1) \times (s-1)]$$

$$KH = \chi^2_{0,95} [(4-1) \times (5-1)]$$

$$KH = \chi^2_{0,95} (12)$$

KH = 21,026

Závěr: Kritická hodnota je vyšší než testové kritérium, zamítáme tedy testovanou hypotézu H4₁. Návštěvnost kroužků nezávisí na času strávenými aktivitami s rodiči. Hypotéza č. 4 **NEBYLA POTVRZENA.**

4.8 Mapa nejvíce navštěvovaných míst

Obrázek 1 - mapa Letovice

Legenda

1. ZŠ Letovice
2. Park
3. Masarykovo nám.
4. ZUŠ
5. Odloučené prac. ZŠ Letokruh
6. Fotbalové hřiště
7. Městská knihovna
Turistické centrum
8. MKS
9. Sportovní hala
10. Tenisové kurty
11. ELIM

X – dětská hřiště

○ - sportovní hřiště

○ - workoutové hřiště

Na základě získaných dat z dotazníků jsem vytvořila mapu trávení volného času dětí. V Letovicích jsem navštívila městské informační centrum, kde jsem získala mapu, do které jsem následně zakreslovala místa, kde děti tráví svůj volný čas.

Na mapě je zaznačena základní škola (1.) se sportovním areálem, nachází se na ulici Komenského. Kousek vedle ZŠ najdeme zámecký park (2), který má rozlohu 26ha, na začátku parku se nachází samotný zámek, který má přes sezónu otevřený zoo koutek, kde je možnost volného krmení domácích zvířat. V parku se nachází malý rybníček a jedno dětské hřiště. Parkem můžeme projít k fotbalovému hřišti, vedle kterého se nachází odloučené pracoviště ZŠ Letovice, ve stejné budově je také Středisko volného času Letokruh a workoutové hřiště ●. Pokud půjdeme od základní školy směrem na náměstí, po cestě narazíme na MKS Letovice (8), které se nachází mezi základní školou a náměstím. Masarykovo náměstí je docela dlouhé, najdeme zde městský úřad, policii, různé obchůdky, kavárny a také 6//autobusovou zastávku, což může být důvodem, proč se zde děti často shlukují. Dále se zde nachází ZUŠ (4), jazyková škola. Náměstím protéká řeka Svitava, před lety vedení města nechalo vybudovat „schody k řece“, kde je možnost posezení přímo před tekoucí řekou. Hned za budovou ZUŠ najdeme městskou knihovnu a informační centrum (7), kde mají děti přístup k internetu. Další budova v pořadí je Masarykova střední škola Letovice, kde se studenti mohou vyučit např. zedníkem. Cca 1km od náměstí je areál sportovní haly (9), kde najdeme halu, workoutové hřiště ● a venkovní antukové a písečné hřiště na volejbal. Na konci Letovic se nachází tenisové kurty (10), na kterých přes zimu bývá nafukovací tenisová hala, kousek vedle leží letovický rybník. Jelikož je celá práce zaměřena na děti, zajímala jsem se také o dětská hřiště, kterých je v Letovicích rozmístěných celkem 10 hřišť a jsou na mapě označena „X“. V Třebětíně najdeme také volně přístupné hřiště na kopanou ●.

Lze vidět, že všechny místa, které jsem zaznamenala do mapy jsou soustředěné do centra města. Nicméně, všechna místa jsou nedaleko sebe a je možné je dojít pěšky, popřípadě po celém městě a v okolních vesnicích funguje autobusová doprava.

Kde děti ze ZŠ Letovice tráví svůj volný čas?

Druhá mapa je složena z obrázků. Tato obrázková mapa byla vytvořena na základě zjištěných informací z otázky č. 8 „*Kde nejvíce trávíte svůj volný čas?*“. Jsou na nich ukázána přímo konkrétní místa v Letovicích, které jsou nejvíce navštěvované dětmi. Nikoho nepřekvapí, že se na prvním místě umístil samotný domov dětí, kde mají své pohodlí, připojení k internetu, jídlo, apod. Dále je to právě zájmový kroužek, park a náměstí. Hodně dětí také nejvíce času tráví se svými prarodiči, což bylo pro mě velmi příjemné zjištění.

Místa jsou uvedena dle pořadí:

1. DOMA
2. V KROUŽKU
3. V PARKU

Obrázek 2 - Zámecký park 6

(Zdroj: www.mks.cz)

Zámecký park se nachází velmi blízko základní školy a má rozlohu 26 ha, najdeme zde jedno dětské hřiště a malý rybníček. Park je vhodný pro obyčejné procházky, odpočinek, velká rozloha parku umožňuje dětem velké možnosti, co se týká různých her.

4. NA NÁMĚSTÍ

Obrázek 3 - Masarykovo náměstí

(Zdroj: BOUŠKA, Bohumír. Masarykovo náměstí v Letovicích)

Na fotografii je vyobrazen městský úřad, před kterým je prostor pro posezení a odpočinek. Na náměstí najdeme např. autobusovou zastávku, obchody, ZUŠ.

5. DĚTSKÁ HŘIŠTĚ

Obrázek 4 - Dětské hřiště Bezručova ulice

(Zdroj: www.VenKaždýDen.cz)

V Letovicích se nachází 10 dětských hřišť, všechny jsou určeny spíše pro menší děti. Jsou složeny z nejrůznějších prolézaček, klouzaček a nesmí chybět houpačky.

6. WORKOUTOVÉ HŘIŠTĚ

Obrázek 5 - workoutové hřiště u sportovní haly

(Zdroj: www.workoutoland.cz)

V Letovicích jsou dvě workoutová hřiště. Na obrázku je hřiště u sportovní haly. Workoutová hřiště jsou spíše určena pro žáky 2. stupně a starší. Nicméně z výzkumu vyplývá, že děti 2. stupně jsem chodí minimálně.

7. ŠKOLNÍ SPORTOVNÍ AREÁL

Obrázek 6 - školní sportovní areál

(Zdroj: Školní sportovní areál. In: *Základní škola Letovice*)

Školní sportovní areál se nachází hned vedle školy. Základní škola ho využívá pro venkovní výuku tělesné výchovy. Tento areál, je v odpoledních hodinách otevřený i pro veřejnost. K dispozici ně kolik hracích ploch a také hřiště na fotbal.

8. U KAMARÁDŮ / PRARODIČŮ

4.9 Závěr výzkumného šetření

Cílem výzkumného šetření bylo zjistit, jak a kde děti tráví svůj volný čas a vytvořit mapu nejvíce navštěvovaných míst.

Z odpovědí na otázku č. 6 „*Jak trávíte svůj volný čas doma?*“ jsem se dozvěděla, kterými aktivitami je naplněn volný čas dětí, když jsou doma. Na prvním místě se umístily aktivity spojené s internetem, hlavně se sociálními sítěmi typu Facebook, Instagram, TikTok, Youtube, na soc. sítích tráví svůj volný čas 73 (34,8 %) respondentů, 41,3% (26) je z prvního stupně a 40% (47) je z druhého stupně. Na dalších místech se umístily aktivity jako sledování filmů, cvičení a sport, aktivity s rodiči, příprava do školy. Nejvíce kroužků děti navštěvují v ZUŠ Letovice (25,2 %), dále ve sportovní hale (19,5 %) a Středisko volného času Letokruh, který navštěvuje (17,6 %) respondentů. Naopak ani jeden kroužek nemá 37,6 % (79) dětí. Děti ze ZŠ Letovice nejvíce tráví volný čas se svými kamarády (34,3 %), s rodiči (24,3 %) a sami (19,5 %).

Pro tento výzkum byly stanoveny čtyři hypotézy. Všechny byly ověřeny pomocí kontingenčních tabulek s využitím chí-kvadrát rozdělení.

U H1 a H2 byla potvrzena alternativní hypotéza. H1: Žáci, kteří bydlí přímo v Letovicích navštěvují více kroužků než žáci z okolních vesnic byla potvrzena. Mezi bydlištěm a počtem kroužků existuje statisticky významný vztah. Kroužky navštěvují více žáci, kteří bydlí přímo v Letovicích. H2: Chlapci tráví nejvíce volného času hraním her než dívky byla potvrzena. Mezi hraním počítačových her a pohlavím existuje statisticky významný vztah. Počítačové hry častěji hrají počítačové hry než dívky.

U H3 a H4 byla potvrzena naopak hypotéze nulová. H3: Žáci, kteří tráví volný čas aktivitami s rodiči dochází více na kroužky nebyla potvrzena. Návštěva kroužků nezávisí na tom, zda má žák sourozence či nikoliv. H4: Žáci, kteří mají nějaké sourozence navštěvují méně kroužků než jedináčci (žáci bez sourozenců?) nebyla potvrzena. Návštěvnost kroužků nezávisí na času strávenými aktivitami s rodiči.

Druhým cílem této práce bylo vytvořit mapu trávení volného času dětí. Mapy jsem vytvořila dvě. Na první mapě jsou znázorněna místa, kde děti tráví nejvíce volného času v Letovicích. Při zaškrťování v mapě jsem vycházela z otázky č. 8, ve které děti udávaly místa, kde nejvíce tráví svůj volný čas. Z odpovědí bylo jasné, že nejvíce dětí tráví svůj volný čas doma (93,8 %), dále v kroužku (41,0 %), v parku (25,7 %), na náměstí (25,7 %), na dětských a workoutových hřištích, u kamarádů, ve školním areálu a u prarodičů.

ZÁVĚR

Tato práce s názvem Analýza trávení volného času dětí na ZŠ Letovice je zaměřena na volný čas dětí.

Na začátku práce jsem si stanovila osnovu teoretické části, kterou, si myslím, se mi podařilo dodržet. Teoretická část je rozdělena na tři kapitoly – *Volný čas, Vývojová období a Město Letovice*. V první kapitole popisují základní pojmy spojené s volným časem. Druhá kapitola řeší vývojová období, kterými si děti na základní škole prochází. Třetí kapitola pojednává o Letovicích. Je zde základní charakteristika města a základní školy. Nejvíce se této v této kapitole věnuji nabídkám dětských volnočasových aktivit. Letovice jsou malé město, proto tu nabídek příliš mnoho, ale myslím si, že děti i dospělí mají z čeho vybírat. Mezi největší poskytovatele volnočasových aktivit v Letovicích patří ZUŠ, Středisko volného času Letokruh a TJ Sokol Letovice. V ZUŠ si mohou děti vybrat ze čtyř oborů – taneční, literárně-dramatický, hudební a výtvarný. Letokruh nabízí velké množství kroužků, které jsem rozdělila do pěti hlavních okruhů – kroužky se zvířaty, technické, tvořivé, pohybové, modelářské. TJ Sokol Letovice nabízí velké množství sportovních aktivit.

Hlavním úkolem bylo zjistit, jak a kde děti tráví svůj volný čas. Výzkum jsem provedla na ZŠ Letovice pomocí dotazníkového šetření, kterého se zúčastnilo 210 dětí. Dotazník byl vytvořen na základě předem stanovených hypotéz. Proces vytváření hypotéz nebyl jednoduchý, bylo nutné několikrát hypotézy znovu přeformulovat, aby byly ve správném tvaru. Finální podoba dotazníku také nebyla hned na poprvé. Prvně bylo nutné utřídit si myšlenky a vědět na co konkrétně se chci děti zeptat. Jakmile jsem byla spokojená s dotazníkem, hned jsem je odnesla panu řediteli na základní školu, aby výzkumné šetření mohlo začít. Jelikož jsem měla dotazníky v papírové podobě bylo nutné je následně ručně přepsat do tabulky, ze které jsem pak následně vypracovala grafy a ověřovala pravdivost hypotéz.

Na začátku zmiňuji, že mě zajímá, zda žijí děti ve virtuální realitě a nebo dochází na různé kroužky. Otázka č. 6 je zaměřena na volný čas doma, na prvních příčkách se umístily právě sociální sítě a sledování filmů. Tedy děti doma nejčastěji tráví volný čas na internetu. OV otázce č. 7 děti vybíraly časový úsek, který denně stráví na internetu. Na internetu denně tráví více než tři hodiny 73 (34,8 %), žáků, na druhém místě tráví online 1-2 h 46 (21,9 %) a třetí místo obsadil úsek 2-3 h, který zvolilo 42 (20 %) respondentů. Byla jsem překvapena, že 5 (2,4 %) dětí internet nepoužívá vůbec. Je jich sice jen malý počet, ale je dobré vidět, že ne všichni

k životu potřebují internet. Hodně dětí také tráví svůj volný čas aktivitami s rodiči, u kamarádů a pár respondentů u svých prarodičů.

Výzkum je zaměřený na děti ze ZŠ Letovice. Respondenty jsem rozdělila pouze dle stupně, na který dochází. Nyní bych v dotazníku volila otázku s přesnější odpovědí věku dítěte či třídu. Pokud bychom měli tyto informace, výzkum by mohl být pestřejší a odpovědi by se daly porovnávat z několika úhlů pohledu.

Tématika volného času dětí je velmi zkoumaná. Tento výzkum přinesl velmi zajímavá data, která mohou být inspirací pro město, školu, rodiče a samotné děti. Zjistila jsem, kde v Letovicích děti nejvíce tráví volný čas, jaké jsou navštěvované kroužky a jakými aktivitami svůj čas tráví.

Seznam použitých zdrojů

1. BENDL, Stanislav. *Vychovatelství: učebnice teoretických základů oboru*. Praha: Grada, 2015. Pedagogika. ISBN 978-80-247-4248-9
2. GAVORA, Peter. *Úvod do pedagogického výzkumu*. Brno: Paido, 2000. ISBN 80-85931-79-6
3. HÁJEK, Bedřich, Břetislav HOFBAUER a Jiřina PÁVKOVÁ. *Pedagogické ovlivňování volného času: současné trendy*. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-473-1
4. HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: základní metody a aplikace*. Praha: Portál, 2005. ISBN 80-7367-040-2
5. HOFBAUER, Břetislav. *Děti, mládež a volný čas*. Praha: Portál, 2004. ISBN 80-7178-927-5
6. LANGMEIER, Josef a Dana KREJČÍŘOVÁ. *Vývojová psychologie*. 2., aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2006. Psyché. ISBN 80-247-1284-9
7. NEČAS, Karel, Karel SYNEK, Bohumil KOCINA, a kol. *110 let Sokola Letovice: Almanach ke 110. výročí založení*. Letovice: Tiskárna a reklamy Šmahel, 2004.
8. NĚMEC, Jiří. *Kapitoly ze sociální pedagogiky a pedagogiky volného času pro doplňující pedagogické studium*. Brno: Paido, 2002. ISBN 80-7315-012-3
9. PÁVKOVÁ, Jiřina. *Pedagogika volného času: teorie, praxe a perspektivy mimoškolní výchovy a zařízení volného času*. Praha: Portál, 1999. ISBN 80-7178-295-5
10. SLEPIČKOVÁ, Irena. *Sport a volný čas*. Praha: Karolinum, 2000. ISBN 80-246-0044-7
11. VÁGNEROVÁ, Marie. *Vývojová psychologie*. 2. vyd. Praha: Karolinum, 1999. ISBN 80-7184-803-4
12. VÁGNEROVÁ, Marie. *Vývojová psychologie: dětství, dospělost, stáří*. Praha: Portál, 2000. ISBN 80-7178-308-0

Webové stránky

13. Historie města. *Základní škola Letovice* [online]. 2023 [cit. 2023-03-06]. Dostupné z: <https://www.letovice.net/mesto-1/historie-mesta/>
14. Historie knihovny. *Městské knihovna Letovice* [online]. 2015 [cit. 2023-03-06]. Dostupné z: <https://www.mks-letovice.cz/knihovna/historie>

15. Historie školy. *Základní umělecká škola Letovice* [online]. 2022 [cit. 2023-03-06].
Dostupné z: <http://www.zusletovice.cz/text/cs/historie-skoly.aspx>
16. Hudební obor. *Základní umělecká škola Letovice* [online]. [cit. 2023-03-06]. Dostupné z: <http://www.zusletovice.cz/text/cs/hudebni-obor.aspx>
17. Informace o škole. *Základní škola Letovice* [online]. 2023 [cit. 2023-03-06]. Dostupné z: <https://www.zsletovice.cz/informace-o-skole>
18. Kroužky. *Středisko volného času Letokruh* [online]. 2022 [cit. 2023-03-06]. Dostupné z: https://svcletovice.cz/krouzky/?q=&age_groups=2
19. Literárně - dramatický obor. *Základní umělecká škola Letovice* [online]. [cit. 2023-03-06]. Dostupné z: <http://www.zusletovice.cz/text/cs/literarne-dramaticky-obor.aspx>
20. *Městská knihovna Letovice* [online]. [cit. 2023-02-06]. Dostupné z: <https://www.mks-letovice.cz/knihovna>
21. *Oficiální stránky města Letovice* [online]. 2023 [cit. 2023-02-06]. Dostupné z: <https://www.letovice.net/>
22. O nás. *Středisko volného času Letokruh* [online]. © 2 [cit. 2023-03-06]. Dostupné z: <https://svcletovice.cz/o-nas/>
23. Služby. *Městské knihovna Letovice* [online]. 2016 [cit. 2023-03-06]. Dostupné z: <https://www.mks-letovice.cz/knihovna/oddeleni-pro-deti/sluzby>
24. Taneční obor. *Základní umělecká škola Letovice* [online]. [cit. 2023-03-06]. Dostupné z: <http://www.zusletovice.cz/text/cs/tanecni-obor.aspx>
25. *TJ Sokol Letovice* [online]. 2020 [cit. 2023-02-06]. Dostupné z: <https://www.florballetovice.cz/>
26. Týmy. *TJ Sokol Letovice* [online]. 2020 [cit. 2023-03-06]. Dostupné z: <https://www.florballetovice.cz/tymy>
27. VO CO GOU. *Městské kulturní středisko Letovice* [online]. 2019 [cit. 2023-03-06].
Dostupné z: <https://www.mks-letovice.cz/mks/vo-co-gou>
28. Výtvarný obor. *Základní umělecká škola Letovice* [online]. [cit. 2023-03-06].
Dostupné z: <http://www.zusletovice.cz/text/cs/vytvarny-obor.aspx>
29. Vyučované obory. *Základní umělecká škola Letovice* [online]. [cit. 2023-03-06].
Dostupné z: <http://www.zusletovice.cz/text/cs/vyucovane-obory.aspx>

Obrázky

31. BOUŠKA, Bohumír. Masarykovo náměstí v Letovicích. In: *Turistika.cz: Pro větší zážitek z cest a výletů* [online]. 2020 [cit. 2023-03-21]. Dostupné z: <https://www.turistika.cz/mista/masarykovo-namesti-v-letovicich/detail>
32. Dětské hřiště na sídlišti. In: *VenKaždýDen.cz: na výlet s dětmi jdeme* [online]. [cit. 2023-03-21]. Dostupné z: <https://www.venkazdyden.cz/detail-hriste/bezrucova/14174>
33. Letovice. In: *Workoutland* [online]. [cit. 2023-03-21]. Dostupné z: https://www.workoutland.cz/realizace/workout_Letovice/
34. Školní sportovní areál. In: *Základní škola Letovice* [online]. [cit. 2023-03-21]. Dostupné z: <https://www.zsletovice.cz/sportovni-areal>
35. Zámecký park Letovice. In: *Městské kulturní středisko Letovice* [online]. [cit. 2023-03-20]. Dostupné z: <https://www.mks-letovice.cz/tic/fotogalerie/zamecky-park-letovice>

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha A: Dotazník

PŘÍLOHA A: DOTAZNÍK – VOLNÝ ČAS

Jmenuji se Linda Stejskalová a jsem studentkou Fakulty filozofické, Univerzity Pardubice. Chtěla bych Vás poprosit o vyplnění dotazníku, který se věnuje výzkumu volného času u dětí na ZŠ. Dotazník budete vyplňovat asi 10-15 minut. Dotazníky jsou anonymní, nikdo nepozná, kdo dotazník vyplnil.

Otázky se týkají toho, jak trávíte svůj volný čas v **tomto školním roce**.

Děkuji.

OTÁZKY:

1. Jste?

- Dívka
- Chlapec

2. Na jakém jste stupni ZŠ?

- 1. stupeň
- 2. stupeň

3. Máte sourozence?

- Ano
- Ne

4. Kde bydlíte?

- Letovice
- V okolí (napište kde) .....

5. S kým nejvíce trávíte svůj volný čas?

- S rodiči
- Sami
- S kamarády
- Se sourozenci
- S někým jiným
- V kolektivu kroužku

6. Jak trávíte svůj volný čas **doma**?

1. nejčastěji, 2. často, 3. méně často, 4. vůbec

	1	2	3	4
Hraní si	☐	☐	☐	☐
Sledování filmů/seriálů	☐	☐	☐	☐
Odpočinek	☐	☐	☐	☐
Počítačové hry				
Sledování sociálních sítí (např. Facebook, Instagram, TikTok, YouTube)				
Aktivity s rodiči	☐	☐	☐	☐
Příprava do školy	☐	☐	☐	☐
Cvičení a sport	☐	☐	☐	☐
Úklid - pomoc v domácnosti	☐	☐	☐	☐
Čtení knih	☐	☐	☐	☐
Nic nedělání	☐	☐	☐	☐
Učení se jazyků	☐	☐	☐	☐
Dělám něco jiného	☐	☐	☐	☐

7. Kolik času denně trávíte online? (užívání internetu, sociálních sítí – např. facebook, Instagram, tiktok, hraní online her, nákupy atd)

- Vůbec, nepoužívám
- 0-1 h
- 1 h
- 1-2 h
- 2-3 h
- více

8. Kde nejčastěji trávíte svůj volný čas? **(VYBERTE 3 MOŽNOSTI)**

- Doma
- V parku
- V kroužku
- Na náměstí
- Dětská hřiště
- Workoutové hřiště
- Školní hřiště (vedle školy)
- Jinde (napište kde) .....

9. Jak často máte kroužky v týdnu?

- Ani jednou
- 1x týdně
- 2x týdně
- 3x týdně
- Vícekrát

10. Kam docházíte na své kroužky v Letovicích?

- Nikam, nemám kroužky
- Letokruh
- MKS
- Sportovní hala
- Fotbalové hřiště
- ZUŠ
- Tenisové kurty
- Areál hasičské zbrojnice
- Jinde (napište kde) .....

11. Jaký obor navštěvujete na ZUŠ?

- Žádný, na ZUŠ nechodím
- Taneční
- Výtvarný
- Literárně-dramatický
- Hudební

12. Navštěvujete Středisko volného času Letokruh?

- Ne
- Ano, napište, jaký kroužek.....

13. Navštěvujete Sportovní halu Letovice?

- Ne
- Ano, napište, jaký kroužek navštěvujete .....

14. Navštěvujete nějaký kroužek v MKS (Městské kulturní středisko)?

- Ne
- Ano, napište, jaký kroužek .....

15. Máte kroužky mimo Letovice?

- Ano
- Ne

16. Baví Vás kroužky, na které docházíte?

- Ano, všechny
- Ano, jen některé
- Ne, nebaví
- Nevím

17. Chtěli byste dělat jiný kroužek ve volném čase?

- Ano, napište, jaký .....
- Ne
- Nevím